

**ЗАВХАН АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГЫН ЗАХИРАМЖ**

2024 оны 12 сарын 30 өдөр

Дугаар 7/456

Улиастай

**Завхан аймгийн стратеги төлөвлөгөө
батлах тухай**

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 66 дугаар зүйлийн 66.1 дэх хэсэг, Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.1 дэх хэсэг, Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоол, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны “Аргачлал, загвар батлах тухай” 100 дугаар тушаалыг үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1.Завхан аймгийн 2024-2028 оны стратеги төлөвлөгөөг хавсралтаар баталсугай.

2.Аймгийн стратеги төлөвлөгөөг орон нутгийн төсөв, аймгийн хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө, байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжилтийг хангуулж ажиллахыг аймгийн Засаг даргын Тамгын газар (Т.Рэнчинванжил)-т үүрэг болгосугай.

3.Завхан аймгийн стратеги төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний хэлтэс (Н.Бямбадорж)-т даалгасугай.

ЗАСАГ ДАРГА

Г.ӨНӨРБАЯР

Аймгийн Засаг даргын 2024 оны 12 сарын
30 өдрийн 1/56 тоот захирамжийн хавсралт

ЗАВХАН АЙМГИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

(2024-2028 ОН)

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Монгол Улсын Их Хурлаас баталсан “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль”-иар хөгжлийн бодлого төлөвлөх, боловсруулах, бодлого төлөвлөлтийн тогтвортой, залгамж чанарыг хангах нөхцөл боломж бий болсон.

Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлд стратеги төлөвлөгөөг боловсруулан баталж, хэрэгжилтийг хангах хууль, эрх зүйн орчин бүрдсэн билээ.

Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалаар аргачлал батлагдсан нь Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт дэвшүүлсэн зорилго, зорилтуудтай уялдуулан стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах нарийвчилсан зохицуулалт хийсэн байна.

Дээрх хууль, эрх зүйн хүрээнд Завхан аймгийн стратегийн төлөвлөгөөг дөрвөн жилийн хугацаатайгаар боловсруулах хэрэгцээ шаардлага бий болсон. Стратеги төлөвлөгөөг хууль журамд нийцүүлэн дараах агуулгын хүрээнд боловсрууллаа. Үүнд:

1. Нийтлэг үндэслэл
2. Мандатын шинжилгээ
3. Алсын хараа
4. Эрхэм зорилго
5. Орчны шинжилгээ
6. Стратегийн зорилго
7. Стратегийн зорилгыг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, суурь болон зорилтот түвшин, стратеги
8. Стратегийн зорилго ба салбар, нутаг дэвсгэрийн нэгж, байгууллагын бүтцийн уялдаа, зураглал
9. Хавсралт

Завхан аймгийн стратеги төлөвлөгөө нь өмнө батлагдан хэрэгжиж байсан стратеги төлөвлөгөөнүүдээс дараах зүйлүүдийг илүү тодорхой болгосноороо ач холбогдолтой юм. Үүнд:

- Стратегийн зорилт буюу хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрүүдийн гол зорилт, тэдгээрийн хоорондын уялдаа холбоог гаргасан.
- Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, аймгийн эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн зорилттой уялдуулан хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээг тодорхойлсон.
- Мандатын шинжилгээг нарийвчлан хийж, тодорхой болгосон.

Стратеги төлөвлөгөөний зорилго, зорилтуудыг хүний эрх, эрх чөлөөг баталгаажуулах, ардчиллыг бэхжүүлэх, нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг байгаль орчинтой уялдуулах, төрийн бодлогыг ил тод нээлттэй болгож, ард иргэдийн оролцоог хангах зэрэг төрийн тогтолцоог төлөвшүүлэх дэлхий нийтийн чиг хандлагатай нийцүүлж, цаг үеийн шаардлагаар гарч байгаа шинэ асуудлуудыг шийдвэрлэн, хэрэгжүүлэхийг зорьсон.

---oOo---

ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ХҮРЭЭ, ЭРХ ЗҮЙН ҮНДЭС

- Монгол Улсын үндсэн хууль
- Монол Улсын Засгийн газрын тухай хууль
- Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
- Монгол Улсын Төсвийн тухай хууль
- Монгол Улсын Төрийн албаны тухай хууль
- Монгол Улсын хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль
- Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал
- “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлого
- Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл,
- Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр

---oOo---

ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ

Мандат нь тухайн салбарын болон засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн удирдлага, байгууллагад хуулиар олгосон чиг үүрэг, эрх хэмжээтэй холбоотой байдаг. Засгийн газрын 2018 оны 22 дугаар тогтоолоор батлагдсан чиг үүрэг дахин хуваарилах аргачлалд тусгаснаар “чиг үүрэг” гэдэг нь төрийн байгууллагад хуулиар тогтоосон эрх мэдлийн хүрээнд тодорхой үр дүнд хүрэх зорилгоор хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагааны тогтвортой чиглэл юм. Аймгийн стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах ажлын хүрээнд мандатын буюу чиг үүргийн шинжилгээг хийхдээ Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам”, ЗГХЭГ-ын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалын 1, 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”-ыг тус тус мөрдлөг болгосон.

Завхан аймгийн мандатын шинжилгээг дараах алхмуудын хүрээнд хийж гүйцэтгэлээ.

Үүнд: Алхам 1.Аймгийн чиг үүргийг тодорхойлох Монгол Улсын Их Хурлаас 2020 онд Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг баталсан. Уг хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд зааснаар “Аймаг нь хуулиар тусгайлан олгосон чиг үүргийн хүрээнд эдийн засаг, нийгмийн асуудлаар бие даан шийдвэр гаргах, сумдын үйл ажиллагааг зохицуулах, хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах, хяналтыг хэрэгжүүлэх нэгж мөн” хэмээн тодорхойлсон байдаг. Завхан аймгийн мандатыг тодорхойлохдоо Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль (2020) болон бусад холбогдох үндэслэсэн, харин дэд чиг үүргийг салбарын хуулиудад тулгуурлан тодорхойлсон. Тухайлбал, аймгийн мандатын шинжилгээний үр дүнгээс үзвэл ерөнхий чиг үүрэг 7, үндсэн чиг үүрэг 48, дэд чиг үүрэг 167 байна.

Үүнийг дараах хүснэгтэд дэлгэрэнгүй байдлаар харуулав.

Хүснэгт 1. Аймгийн ерөнхий болон үндсэн чиг үүрэг

Ерөнхий чиг үүрэг 1. Хүн амд нийгэм, соёлын болон нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг үзүүлэх		
Д/Д	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль (2020) шинэчилсэн найруулга	
	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
1	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.4
2	Сургуулийн өмнөх боловсрол (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.2
3	Ерөнхий боловсрол (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.3
4	Нийтийн биеийн тамир (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.9
5	Хөшөө дурсгалын нийтлэг зохицуулалт	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.12

6	Соёлын үйлчилгээ (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.8
7	Түүхэн дурсгалт зүйлийн хамгаалалт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.19.
8	Хүн амын хөгжил, хамгааллын үйлчилгээ (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.5.
9	Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг үзүүлэх, зохион байгуулах (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.6.
10	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, ядуурлыг бууруулах хөтөлбөр, түүний хэрэгжилт	33НДНТУТ хууль, 27.5.7.
Ерөнхий чиг үүрэг 2. Байгаль орчныг хамгаалах, зохистой ашиглах		
д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
11	Байгаль орчныг хамгаалах, орчны бохирдол, нөхөн сэргээлт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.10.
12	Газрын харилцаа, газар зохион байгуулалт, төлөвлөлт, хяналт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.17.
Ерөнхий чиг үүрэг 3. Орон нутгийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх		
д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
13	Шинээр байгуулах дэд бүтэц (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.15.
14	Газрын харилцаа, газар зохион байгуулалт, төлөвлөлт, хяналт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.17.
15	Сум хоорондын нийтийн тээврийн зохицуулалт	33НДНТУТ хууль, 21.1.10.
16	Эрчим хүч, өндөр хүчдэлийн болон цахилгаан, дулааны шугам, дэд өртөөний ашиглалт, засвар үйлчилгээ, хэвийн үйл ажиллагааг хангах бусад үйл ажиллагаа (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.16.
17	Харилцаа холбоо, цахилгаан, дулаан түгээх сүлжээ, цэвэр ус, бохир усны шугам болон хаягдал ус зайлуулах байгууламж, үерийн далан, суваг тэдгээрт хамааралтай барилга байгууламжийн төлөвлөлт, ашиглалт, хяналт	33НДНТУТ хууль, 21.1.15.
18	Шинээр байгуулах дэд бүтэц (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.15.
19	Гудамж, талбайн нэр, хаягжилтын нийтлэг зохицуулалт	33НДНТУТ хууль, 21.1.11.

20	Аюултай болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын менежмент	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.14.
Ерөнхий чиг үүрэг 4. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлага, зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх		
д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
21	Аймгийн өмчийн ашиглалт, эзэмшилт, захиран зарцуулалт, түүнд тавих хяналт	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.2.
22	Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв, нэгдсэн эмнэлэг, аймгийн музей, театр, номын сан, соёлын ордон, биеийн тамир, спортын цогцолборын барилга байгууламж, хөдлөх хөрөнгийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.16.
Ерөнхий чиг үүрэг 5. Хүнсний аюулгүй байдлыг хангаж, ХАА-ыг хөгжүүлэх		
д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
23	Аймгийн хөдөө аж ахуйн хөтөлбөр, хэрэгжилтэд тавих хяналт	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.7
24	Бэлчээрийн менежмент (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.11.
25	Малын тэжээлийн нөөц бүрдүүлэлт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.12.
26	Мал, амьтны халдварт, шимэгчлэх өвчинтэй тэмцэх, мал эмнэлгийн үйлчилгээ (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.14.
27	Аймгийн үйлдвэрлэлийн хөтөлбөр, хэрэгжилтэд тавих хяналт	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.7.
28	Худалдаа, үйлчилгээний нийтлэг зохицуулалт, хяналт	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.9.
29	Үйлдвэрлэлийн зориулалттай усан хангамж (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	ЗЗНДНТУТ хууль, 27.5.13.
30	Аймгийн хүнсний хөтөлбөр, хэрэгжилтэд тавих хяналт боловсруулж хэрэгжүүлэх	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.7.
Ерөнхий чиг үүрэг 6. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, төсөв санхүү, статистикийн бодлого хэрэгжүүлэх		
д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
31	Аймгийн дунд хугацааны хөгжлийн үндсэн чиглэл, бодлого, төлөвлөлт;	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.1.
32	Аймгийн хүний нөөцийн бодлогын төлөвлөлт, хөтөлбөр;	ЗЗНДНТУТ хууль, 21.1.6.

33	Аймгийн аялал жуулчлалын бодлого, менежмент;	33НДНТУТ хууль, 21.1.13.
34	Аймгийн ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөө, хэрэгжилт, хяналт;	33НДНТУТ хууль, 27.5.23.
35	Аймгийн төсөв, түүний төлөвлөлт, гүйцэтгэл, тайлан, хяналт;	33НДНТУТ хууль, 21.1.3.
36	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн төлөвлөлт, хуваарилалт болон бусад сангийн бүрдүүлэлт, зарцуулалт, тайлан, хяналт;	33НДНТУТ хууль, 21.1.5.
37	Аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангийн менежмент;	33НДНТУТ хууль, 21.1.8.
38	Хууль тогтоомжид заасан хүрээнд албан татвар, төлбөр, хураамжийн хувь хэмжээг тогтоох асуудал;	33НДНТУТ хууль, 21.1.4.
39	Улсын бүртгэл; (Төлөөлөн гүйцэтгүүлэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.1.

Ерөнхий чиг үүрэг 7. Нутаг дэвсгэр, хүн амын аюулгүй байдлыг хангах

д/д	Үндсэн чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
40	Хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу гадаад улсын зохих шатны нэгжтэй харилцаж, хамтран ажиллах;	33НДНТУТ хууль, 60.1.9.
41	Дотоод, гадаадад тухайн засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийг төлөөлөх;	33НДНТУТ хууль, 60.1.14.
42	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, нийгмийн хэв журам сахиулах үйл ажиллагаа; төлөөлөн гүйцэтгэх	33НДНТУТ хууль, 27.5.21.
43	Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаа; төлөөлөн гүйцэтгэх	33НДНТУТ хууль, 27.5.22.
44	Мал, амьтны халдварт, шимэгчлэх өвчинтэй тэмцэх, хортон шавжийн устгал, хяналт, түүний гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, хор хохирлыг	33НДНТУТ хууль, 27.5.14.
45	Мэргэжлийн хяналт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.18.
46	Онцгой байдлын болон гамшгаас урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.20.
47	Орон нутгийн хамгаалалт (төлөөлөн гүйцэтгэх чиг үүрэг)	33НДНТУТ хууль, 27.5.24.
48	Архивын ажил үйлчилгээ, төрийн архивын баримтын хадгалалт, хамгаалалт, бүрдүүлэлт, ашиглалт;	33НДНТУТ хууль, 27.5.25.

Хүснэгт 2. Аймгийн дэд чиг үүрэг, үйл ажиллагааны ангиллаар

д/д	Үйл ажиллагааны ангилал	Дэд чиг үүрэг	Хуулийн нэр, заалт
1	Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах	1.1.Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагуудыг удирдлагаар хангах	Эрүүл мэндийн тухай хууль, 11.1.1, 11.1.2, 11.1.4
		1.2.Харьяалах нутаг дэвсгэрийн эрүүл мэндийн байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй, болгох, оновчтой байршуулах, материаллаг бааз, хүний болон санхүүгийн нөөцийг зохистой хуваарилах	Эрүүл мэндийн тухай хууль, 11.1.3
2	Хүн амд боловсролын үйлчилгээг үзүүлэх	2.1.Орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг шийдвэрлэх;	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.1
		2.2.Боловсролын сургалтын байгууллагын хичээлийн болон дотуур байр, сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ном, сурах бичгээр хангахад дэмжлэг үзүүлэх, зохион байгуулах,	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.2
		2.3.Насан туршийн суралцахуйн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.3
		2.4.Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд үндэсний цөөнхийн монгол хэл болон эх хэлээрээ боловсрол эзэмших, соёл, зан заншлаа өвлөх нөхцөлийг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.4
		2.5.Орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн үйлчилгээний чанар, үр дүнг Засгийн газар болон иргэн, олон нийтийн өмнө хариуцах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.5
		2.6.Боловсролын сургалтын байгууллагын нийт албан хаагчийг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах арга хэмжээг авах;	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.6
		2.7.Боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтанд урамшуулал олгох, нийгмийн баталгааг сайжруулахад нутгийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг авах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.7
		2.8.Орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага, аймаг, нийслэлийн боловсролын газрыг зориулалтын барилга байгууламжаар хангах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.8
		2.9.Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид сургуулийн автобусаар үйлчлэх журам батлан, үйл ажиллагааг зохион байгуулах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.9
		2.10 Орон нутаг дахь насан туршийн суралцахуйн төвийн үйл ажиллагааны болон тогтмол зардлыг санхүүжүүлэх, хамтран ажиллах	Боловсролын ерөнхий хууль 30.1.10

3	Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх	3.1.Харьяа нутаг дэвсгэртээ биеийн тамир, спортын талаарх хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.1
		3.2.Харьяа нутаг дэвсгэртээ иргэнийг идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх нөхцөлийг бүрдүүлэх	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.2
		3.3.Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх, дэмжих чиглэлээр идэвх, санаачилгатай ажиллаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуулах, дэмжлэг үзүүлэх	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.3
		3.4.Суманд орон тооны биеийн тамирын арга зүйч ажиллуулах	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.4
		3.5.Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө батлах, хэрэгжилтийг хангах	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.5
		3.6.Хүн амын нягтаршил, хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн иргэний идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх боломжийг бий болгох, спортын барилга байгууламж, заал, талбайн хүрэлцээ, хангамжийг нэмэгдүүлэх, бэхжүүлэх	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.6
		3.7.Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх чиглэлээр спортын холбоод, бусад байгууллагатай хамтран ажиллах	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.7
		3.8.Аймаг, нийслэлийн биеийн тамир, спортын газрын даргыг биеийн тамир, спортын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай зөвшилцөн томилж, чөлөөлөх	Биеийн тамир, спортын тухай хууль, 8.1.8
4	Соёл урлагийг хөгжүүлэх	4.1.Орон нутгийн онцлог бүхий соёлын бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэл, брэнд бий болгох, баяжуулан хөгжүүлэх, сурталчлах ажлыг зохион байгуулах	Соёлын тухай хууль, 24.1.1
		4.2.Орон нутгийн өмчийн соёлын байгууллагын хүний нөөцийг хөгжүүлэх, барилга байгууламжийн ашиглалтыг сайжруулах.	Соёлын тухай хууль, 24.1.2
		4.3.Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт заасан соёлын зорилтыг хэрэгжүүлэх ажлыг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;	Соёлын тухай хууль, 25.1.3
		4.4 Орон нутгийн номын сангийн сан хөмрөгийг хамгаалах, сэргээн засварлах, баяжуулах, иргэдийг номын сангийн үйлчилгээнд өргөн хамруулах ажлыг зохион байгуулах	Номын сангийн тухай хууль, 24.4
		4.5.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж, Засгийн газар, иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын болон дээд шатны байгууллагын шийдвэрийн биелэлтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.1

4	Соёл урлагийг хөгжүүлэх	4.6.Соёлын өвийг хамгаалах, зохистой ашиглах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлж батлуулах, биелэлтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.2
		4.7.Соёлын өвийг эрэн сурвалжлах, бүртгэх, хамгаалах, хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.3
		4.8.Соёлын өвийн судалгаа, тайлан мэдээллийг зохих журмын дагуу гаргаж, аймаг, нийслэл, улсын бүртгэл, мэдээллийн санд хүргүүлэх	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.4
		4.9.Соёлын өвийн үзлэг, тооллого хийх	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.5
		4.10.Соёлын өвд эрсдэл учруулахуйц аливаа үйл ажиллагааг таслан зогсоож, хуульд заасны дагуу арга хэмжээ авах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.6
		4.11.Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага, судалгаа хийх зөвшөөрөл авсан мэргэжлийн байгууллага, багт дэмжлэг үзүүлэх	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.7
		4.12.Соёлын өвийг сурталчлах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.8
		4.13.Дэлхийн болон үндэсний соёлын өвийн дурсгалт газрын хамгаалалтын бүс тогтоох ажлыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран хийж, эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэх	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.9
		4.14.Соёлын өвийг хамгаалахад идэвх, санаачилгатай оролцсон иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагыг урамшуулах, хуульд заасан дэмжлэг үзүүлэх	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.10
		4.15.Түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын хууль бус малтлагыг таслан зогсоох, соёлын өвийн зөрчлийн талаарх мэдээллийн мөрөөр арга хэмжээ авах ажлыг удирдан зохион байгуулах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.11
		4.16.Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийг олж тогтоох, олон нийтэд таниулах, дэмжлэг үзүүлэх, өвлөн уламжлуулах ажлыг зохион байгуулах	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 16.1.12
5	Нутаг дэвсгэрийн хүн амын нийгмийн хамгаалал, халамжийн бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэх	5.1.Нийгмийн халамжийн үйл ажиллагааг орон нутагт тухайн шатны Засаг дарга тус тусын эрх хэмжээний хүрээнд эрхлэх	Нийгмийн халамжийн тухай хууль, 23.1
		5.2.Аймгийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээний байгууллагын даргыг зөвшилцөн томилж, чөлөөлөх	Нийгмийн халамжийн тухай хууль, 24.3
		5.3.Хүүхэд ба иргэнийг төрөлжсөн асрамжийн үйлчилгээнд хамруулах тухай шийдвэрийг аймгийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээний байгууллагын саналыг үндэслэн гаргах	Нийгмийн халамжийн тухай хууль, 19.4

5	Нутаг дэвсгэрийн хүн амын нийгмийн хамгаалал, халамжийн бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэх	5.4.Харьяалах засаг захиргааны нэгжид үйл ажиллагаа явуулж байгаа бүх шатны боловсролын байгууллагын сургалтын орчныг бүрдүүлэхэд зориулж тусгай хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, холбогдох зардлыг орон нутгийн төсөвт тусган шийдвэрлэх	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрхийн тухай хууль, 15.10
		5.5.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг халамжийн, түрээсийн, ипотекийн зээлд хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр хамруулах орон сууцны хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн төсөвт тусгах	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 25.2
		5.6.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, биелэлтийг хангуулах арга хэмжээ авах	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 42.1.1
		5.7.Дэд бүтэц, нийтийн зориулалттай барилга байгууламж, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэй байлгах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний боловсрол, эрүүл мэнд, биеийн тамир, спорт, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих шат дараалсан арга хэмжээний төлөвлөгөө, хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулж, хяналт тавих	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 42.1.2
		5.8.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хамт олонд түшиглэн хөгжүүлэх үйлчилгээг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль 42.1.3
		5.9.Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэйгээр үйлчлэх санал, санаачилгыг дэмжих	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 42.1.4
		5.10.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаанд зарцуулагдах хөрөнгийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн тухайн жилийн орон нутгийн төсөвт тусгуулан батлуулах	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 42.1.5
		5.11.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль тогтоомжийг сурталчлах, түүний хэрэгжилтийг тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралтай хамтран зохион байгуулах, урлаг соёл, биеийн тамир, олон нийтийн арга хэмжээнд оролцуулах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тэгш эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэх нөлөөллийн арга хэмжээ авах	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, 42.1.6
		6.1.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалах өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд шаардагдах хөрөнгийг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.1
		6.2.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.2

6	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангах, хяналт тавих	6.3.Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний шалтгааныг судалж, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.3
		6.4.Хүний эрүүл мэнд, амь насанд ноцтой хохирол учруулсан үйлдвэрийн томоохон осол, хурц хордлогын үед түүний хор уршгийг арилгах, хүн амыг авран хамгаалахад чиглэгдсэн арга хэмжээ шуурхай авах	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.4
		6.5.Хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн нутаг дэвсгэртээ хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудал эрхэлсэн ажилтныг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, үйл ажиллагааг нь уялдуулах	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.5
		6.6.Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч иргэн, малчны хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сургалтыг энэ хууль болон холбогдох стандартын дагуу зохион байгуулах	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.6
		6.7.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн орон нутгийн зөвлөл байгуулж, ажиллуулах	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 25.1.7
7	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих	7.1.Орон нутгийн төсвөөс хуваарилсан хөрөнгийг аймгийн төсөвт тусгуулах талаар жил бүр санал боловсруулах	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, 30.3.1
		7.2.Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг уялдуулан зохион байгуулах, хянах	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, 30.3.2
		7.3.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээнд хамрагдах ажил олоход хүндрэлтэй иргэдийн талаарх мэдээлэл, судалгааг гаргаж, хөдөлмөр эрхлэлтийн хэрэгцээг тодорхойлох, хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээнд хамруулах	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, 30.3.3
8	Нутаг дэвсгэрийн байгалийн баялгийг хамгаалах, нөөцийг зохистой	8.1.Биологийн олон янз байдлын бодлогын хэрэгжилтийг хангах	Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5.1, 5.5.2, 5.5.3, 5.5.4, 5.5.5 Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1
		8.2.Ойн баялагийг зохистой ашиглах, ой, хээрийн түймэрээс нутаг дэвсгэрийг хамгаалах	Ойн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2.16, 18.2.18, 20.2.2, 20.2.10, 21.13
		8.3.Усны бодлогыг хэрэгжилтийг хангах	Усны тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 Байгаль орчныг хамгаалах тухай

			хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 60 дугаар зүйл
		8.4.Ус цаг уур орчны хяналт шинжилгээний хуулийн хэрэгжилтийг хангах	Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хуулийн 7 дугаар зүйл Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 60 дугаар зүйл
9	Газар, газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах	9.1.Нутаг дэвсгэртээ газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалах талаархи төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, газрын хэвлийн тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр, мөн хуульд заасан эрх хэмжээний дотор аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрийн биелэлтийг зохион байгуулж хангах.	Газрын хэвлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.1
		9.2.Нутаг дэвсгэртээ хийгдсэн геологийн судалгааны болон нутаг дэвсгэртээ оршиж байгаа ашигт малтмалын талаархи мэдээллийг зохих журмын дагуу холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллагаас гаргуулан авч танилцах.	Газрын хэвлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.2
		9.3.Газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалах ажилд хяналт шалгалт хийх.	Газрын хэвлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.3
		9.4.Газрын хэвлийг ашиглах эрхийг хуульд заасан эрх хэмжээнийхээ дотор дуусгавар болгох.	Газрын хэвлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.4
		9.5.Газрын хэвлийг дур мэдэн ашиглах болон ашигт малтмал бүхий талбайд барилга байгууламж дур мэдэн барихыг зогсоох.	Газрын хэвлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.5
10	Ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих	10.1.Ашигт малтмалын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах	-Ашигт малтмалын тухай хууль 17.1, 17.2, 20.7
		10.2.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгох, цуцлах, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой маргааныг шийдвэрлэх	-Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 11, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 34, 36, 37, 38, 41
11		11.1.Барилга байгууламжийн байршил тогтоох, газар олголт, загвар зураг батлах болон	Барилгын тухай хуулийн 35 дугаар

	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд барилга, хот байгуулалтын бодлого хэрэгжүүлэх	техникийн нөхцөл олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулж, нэгдсэн бүртгэл хөтлөх, хадгалах, мэдээлэл түүний аюулгүй байдлыг хангах, мэдээллийн сангийн байнгын үйл ажиллагааг эрхлэх, хяналт тавих	зүйлийн 35.1.3
		11.2.Барилгын ажлын зөвшөөрөл олгож, барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах, барилгын ажлын аюулгүй ажиллагааны журам батлах, хэрэгжилтийг хангах	Барилгын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.5, 35.1.6
		11.3.Барилгын үйл ажиллагаанд барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг мөрдүүлэх	Барилгын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.2
		11.4.Нутаг дэвсгэртээ барилгын салбарт баримтлах төрийн бодлого, хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, хяналт тавих	Барилгын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.1
		11.5.Аймгийн хөгжлийн төсөл, хот, тосгоны ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулах, тодотгол, шинэчлэл хийх асуудлыг санаачлан зохион байгуулах	Хот байгуулалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.4
		11.6.Орон нутгийн зэрэглэлтэй хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг батлах, хэрэгжилтийг хангах	Хот байгуулалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1
		11.7.Нутаг дэвсгэрт байрлах барилга байгууламжийн ашиглалтад хяналт тавьж, бүртгэх, паспортжуулах	Барилгын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.4
		11.8.Хот байгуулалтын үйл ажиллагаа болон газар ашиглалт, хамгаалалтад хяналт тавих	Хот байгуулалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.5
12	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд тээврийн талаар баримтлах бодлого боловсруулах хэрэгжүүлэх	12.1.Нийтийн тээвэр, шуудан тээвэрлэлтийг тухайн нутаг дэвсгэрт зохицуулах, зохион байгуулах	Автотээврийн тухай хууль 7 дугаар зүйлийн 7.1.4
		12.2.Нутаг дэвсгэрт автотээврийн талаар баримтлах бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	Автотээврийн тухай хууль 7 дугаар зүйлийн 7.1.2
13	Эрчим хүчний үйлдвэрлэл, хангамжийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	13.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд сэргээгдэх эрчим хүч ашиглахын ач холбогдлыг сурталчлах	Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль 5 дугаар зүйлийн 5.5.3
		13.2.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж, түүнд нийцүүлэн эрх бүхий байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, нутаг дэвсгэрийнхээ эрчим хүчний хангамжийн талаархи бодлого боловсруулан холбогдох байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх	Эрчим хүчний тухай хууль 7 дугаар зүйлийн 7.1
		13.3.Орон нутгийн өмчийн бие даасан үүсгүүрийг иргэн, хуулийн этгээдэд түрээслүүлэх	Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль дугаар зүйлийн 5.5.4

		13.4.Сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүр байршуулах зориулалтаар газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах	Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хууль дугаар зүйлийн 5.5.2
		13.5.Тухайн нутаг дэвсгэр дэх эрчим хүчний шугам сүлжээний хамгаалалтын зурвасын зөрчлийн хяналт тавих	Эрчим хүчний тухай хууль 7 дугаар зүйлийн 7.3
		13.6.Шугам сүлжээг хамгаалах хамгаалалтын зурвасын хэмжээг тогтоох	Эрчим хүчний тухай хууль 33 дугаар зүйлийн 33.3
14	Орон нутгийн чанартай зам гүүр, харилцаа холбоог хөгжүүлэх	14.1.Үндэсний авто замын сүлжээг хөгжүүлэх төрийн бодлоготой уялдуулан нийслэл, орон нутгийн чанартай авто замын сүлжээг хөгжүүлэх бодлого, ерөнхий төлөвлөгөөг авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн боловсруулж батлуулах, хэрэгжилтийг хангах;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.1
		14.2.Авто замын тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр, авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын шийдвэрийг харьяалах нутаг дэвсгэртээ хэрэгжүүлэх;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2
		14.3.Нийслэл, орон нутгийн чанартай авто замын санд хөрөнгө төвлөрүүлэх, зарцуулах ажлыг зохион байгуулах;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.3
		14.4.Нийслэл, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр баригдах авто замын барилга, засвар, арчлалтын ажлыг зохион байгуулах;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.4
		14.5.Олон улс, улсын болон орон нутгийн чанартай, тусгай зориулалтын авто замын бүрэн бүтэн байдлыг хангах, хамгаалах талаар харьяа нутаг дэвсгэрийн байгууллага, иргэнд үүрэг даалгавар өгөх, биелэлтийг хангуулах;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.5
		14.6.Нийслэлийн авто замын ажлыг санхүүжүүлэх, барих, ашиглах, засах, арчлах, талаар журам боловсруулан авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөж нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулах, хэрэгжүүлэх;	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.6
		14.7.Байгалийн гамшиг, гэнэтийн осол, аюулын улмаас үүссэн авто замын эвдрэл, гэмтлийг шуурхай засварлах шаардлага гарсан үед харьяа нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнээс тээвэр, холбооны хэрэгсэл, машин механизм, эд хөрөнгийг нөхөн олговортойгоор дайчлан гаргуулах, хүн хүчний туслалцаа авах ажлыг зохион байгуулах	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.7
		14.8.Харьяа нутаг дэвсгэртээ авто замын хөдөлгөөнийг зохих хууль, журмын дагуу зохион байгуулах, зохицуулах	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.8

		14.9.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга нь газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулахдаа авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг авч тусгах	Авто замын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.9
		14.10.Нутаг дэвсгэртээ харилцаа холбооны үйлчилгээг сайжруулах арга хэмжээг холбогдох байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх	Харилцаа холбооны тухай хуулийн 7.1.1
15	Төрийн болон орон нутгийн өмчит, өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийг удирдлагаар хангах, бодлого, шийдвэр хэрэгжүүлэх	15.1.Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд олгогдсон эд хөрөнгийг эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах хэмжээ, хязгаарыг тогтоох	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль 78 дугаар зүйлийн 78.2.1
		15.2. орон нутгийн өмчийн хөрөнгийг эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах эрхээ хэрэгжүүлэх талаар зохиосон ажил, үр ашгийн тайлан, нэгдсэн тооллогын дүнг Хурлаар хэлэлцүүлэх	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль 77 дугаар зүйлийн 77.2.2
		15.3.Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийг төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын мэргэжил, арга зүйн удирдлагын дор хувьчлах ажлыг зохион байгуулах	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль 77 дугаар зүйлийн 78.2.6
		15.4.Орон нутгийн худалдан авах ажиллагааны нэгдсэн төлөвлөгөөг баталж, хэрэгжүүлэх	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 44, 46
16	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх	16.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тогтоолыг үндэслэн гаргасан сум, дүүргийн засаг даргын саналыг нэгтгэж тухайн шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хуралд танилцуулж, холбогдох шийдвэр гаргуулсны үндсэн дээр тариалангийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх	Тариалангийн тухай хуулийн 5.2
16	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх	16.2.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тогтоолыг үндэслэн гаргасан сум, дүүргийн засаг даргын саналыг нэгтгэн тухайн шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хуралд танилцуулж, холбогдох шийдвэр гаргуулсны үндсэн дээр тариалангийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх	Тариалангийн тухай хуулийн 14.4
		16.3.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухайн жилийн тариалангийн үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөөг тариалан эрхлэгчдийн саналд тулгуурлан боловсруулж, сум, дүүрэг тус бүрээр баталж, хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Тариалангийн тухай хуулийн 21.3
		16.4 Хорио цээртэй хөнөөлт организм илэрсэн тохиолдолд харьяалах нутаг дэвсгэртээ хорио цээрийн хяналтын цэг байгуулах	Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн 232 дугаар зүйлийн 23.1.1

		16.5 Хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газрыг эзэмшиж, ашиглаж байгаа хүн, хуулийн этгээдийн ургамал, хамгааллын талаар хүлээсэн үүргийн биелэлтэд хяналт тавьж, зөрчлийг арилгуулах	Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн 232 дугаар зүйлийн 23.1.2
		16.6 Хорио цээртэй хөнөөлт организм илэрсэн тохиолдолд энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын улсын байцаагчийн дүгнэлтийг үндэслэн нутаг дэвсгэртээ хорио цээр тогтоох, цуцлах	Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн 232 дугаар зүйлийн 23.1.3
17	Мал аж ахуйг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	17.1.Халдварт өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээг зохион байгуулах, хүн, мал, амьтан, тээврийн хэрэгслийн шилжилт хөдөлгөөнийг хязгаарлах, эсхүл хориглох;	-Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль 15.5 Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 5.3 Гамшгаас хамгаалах тухай 17.1
		17.2.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэртээ импортоор оруулж ирсэн амьтан, ургамлыг хууль тогтоомжид заасны дагуу хорио цээрийн дэглэмд байлгах арга хэмжээг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	
18	Үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний бодлого хэрэгжүүлэх	18.1.жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг орон нутагт зохион байгуулах ажлыг хариуцан гүйцэтгэх	Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хууль 18.2
		18.2.жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг кластераар хөгжүүлэх тухай саналаа боловсруулж, дээд шатны эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлэх	Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хууль 18.3
19	Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, хүнс тэжээлийн нөөцийн талаарх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	19.1.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх асуудлыг зохицуулах, үйлдвэрлэлд хяналт тавих	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 12.13 дахь заалт
		19.2.Хүн амын хүнсний аюулгүй байдлыг хангаж, стратегийн хүнсний нөөц бүрдүүлэх, зарцуулах	Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3
		19.3.Хүнс үйлдвэрлэлд зохистой дадал, худалдаа,үйлчилгээний стандартыг хангуулах, дэмжлэг үзүүлэх	Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5
		19.4.Хоол хүнснээс шалтгаалсан байнгын болон өвчлөлийн үеийн тандалт судалгаа хийж, яаралтай авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөн зохион байгуулж, үр дүнг олон улсын мэдээллийн сүлжээнд болон нийтэд мэдээлэх.	Монгол Улсын Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай 17.1
		19.5.Нутаг дэвсгэрийнхээ сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээг жигд, тогтвортой зохион байгуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай 10.5, 10.6.2

20	Ахуйн үйлчилгээг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	20.1.Ахуйн үйлчилгээний салбарт дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, стандартад нийцсэн үйлчилгээг иргэдэд хүргэх, албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийг багасгаж ажлын байрыг нэмэгдүүлэх	Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай 10.2
		20.2.Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, дүгнэхэд эрдэм шинжилгээний болон төрийн бус байгууллага, олон нийтийн оролцоог хангах	Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай 10.3
21	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагаар хангах	21.1.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудлыг улсын түвшинд үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, салбарын түвшинд тухайн салбарын сайд, тухайн салбарын төрийн захиргааны байгууллагын дарга, орон нутгийн түвшинд аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга нар удирдах	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн 7.2
		21.2.Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд суурилсан Аймаг, нийслэл, хотыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн төслийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухайн аймаг, нийслэл, хотын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал хариуцсан захиргааны байгууллагатай хамтран өмнөх төлөвлөгөөний баримт бичиг дуусгавар болохоос нэг жилийн өмнө боловсруулах	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн 15.1
		21.3.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга үйл ажиллагааныхаа хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд хууль тогтоомжид заасан хугацаанд танилцуулах	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн 17.1
		21.4.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн зорилтуудын орон нутагт дахь хэрэгжилтийн явц, үр нөлөөний тайланг аймаг, нийслэлийн Засаг даргаас Засгийн газарт тогтоосон хугацаанд хүргүүлэх	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн 21.6
22	Орон нутгийн төсөв, санхүүгийн бодлого хэрэгжүүлэх	22.1.Орон нутгийн төсвийн төслийг боловсруулах, батлуулах	Төсвийн тухай хууль 14.2.1, 14.2.2, 65.1.1
		22.2.Орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийг тайлагнах, батламжлуулах	Төсвийн тухай хууль 14.2.7, 65.1.1
		22.3.Батлагдсан төсвийн хэрэгжилтийг хангах, төсвийн зарцуулалт, гүйцэтгэлд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх	Төсвийн тухай хууль 14.2.5, 14.2.10
		22.4.Санхүүгийн хяналт шалгалт хийх, үнэлэлт дүгнэлт өгөх, зөвлөмж гаргах, эрсдэлийн удирдлагаар хангах	Төсвийн тухай хууль 69.1
23	Татварын хууль, тогтоомж хэрэгжилтийг хангаж,	23.1.Аймаг, сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татвар, төлбөр хураамжийг төсөвт төвлөрүүлэх ажлыг зохион байгуулах, хэрэгжилтийг хангуулах	Төсвийн тухай хууль 14.3, Татварын ерөнхий хууль 34.11.1

	төсвийн орлого бүрдүүлэх	23.2.Хууль тогтоомжоор орон нутагт шилжүүлсэн татвар, төлбөр, хураамжийн хувь, хэмжээг тогтоох ажлыг зохион байгуулан, өргөн мэдүүлж батлуулах	Татварын ерөнхий хууль 8.1, 8.3, 8.5
24	Статистик, тооллого судалгааг зохион байгуулах, үр дүнг тайлагнах	24.1.Албан ёсны статистик мэдээллийн үнэн зөв байдалд тогтмол шалгалт хийж, түүний бодит байдлыг хангах;	Статистикийн тухай хууль 18.1.1
		24.2.Захиргааны статистикийн мэдээллийг бусад мэдээлэлтэй давхардуулахгүйгээр статистикийн байгууллагын зөвшөөрснөөр авах, мэдээллийн санг бий болгох.	Статистикийн тухай хууль 20.3
		24.3.Үндэсний статистикийн хорооноос өгсөн удирдамж, чиглэлийн дагуу статистикийн тооллого, түүвэр судалгааг зохион байгуулж явуулах;	Статистикийн тухай хууль 20.2
		24.4.Нутаг дэвсгэртээ байгаа статистикийн мэдээлэгчдээс статистикийн мэдээллийг хугацаанд нь гаргуулан авч нэгтгэх, судалгаа, дүгнэлт хийж ашиглах, албан ёсны статистикийн мэдээллийг хугацаанд нь зохих дээд шатны байгууллагад өгөх	Статистикийн тухай хууль 20.1
		24.5.Статистик мэдээлэл, судалгааны дүнг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд хүргэх;	Статистикийн тухай хууль 18.1.3
25	Гадаадад тухайн засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийг төлөөлөх	25.1.Гадаад улсын нийслэл, муж, хотын захиргаагаар харилцах	Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 60 лугаар зүйлийн 60.1.14
26	Мэргэжлийн хяналт шалгалтыг орон нутагт хэрэгжүүлэх	26.1.Эрүүл мэнд, боловсрол соёлын хяналтыг хэрэгжүүлэх	Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 8.1, 8.2.
		26.2.Хүнсний аюулгүй байдал, хөдөө аж ахуйн хяналтыг хэрэгжүүлэх	
		26.3.Дэд бүтцийн хяналтыг хэрэгжүүлэх	
		26.4.Байгаль орчин, геологи, уул уурхайн хяналтыг хэрэгжүүлэх	
		26.5.Цөмийн болон цацрагийн хяналтыг хэрэгжүүлэх	
		26.6.Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын хяналтыг хэрэгжүүлэх	
27		27.1.Улсын хилээр олон улсын хөл хориот хүний халдварт өвчин дамжин тархахаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 17.1 дэх хэсэг 35.3, Хилийн тухай хуулийн 3.1.16

Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.4 дэх заалт, Таримал ургамал, үр сортын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4.4	27.2.Хил дамжин халдварлах мал амьтны гоц халдвар өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 4.1 дэх заалт, 6, 7, 8 дугаар зүйл, Малын эрүүл мэндийн тухай хуулийн 31
	27.3.Ургамлын гадаад хорио цээртэй өвчин, хог ургамал, хөнөөлт шавьж, мэрэгч амьтан улсын хилээр нэвтрэх, дамжин тархахаас урьдчилан сэргийлэх	Амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 4.1 дэх заалт, 6, 7, 8 Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.4 дэх заалт, Таримал ургамал, үр сортын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4.4
	27.4.Хилээр нэвтэрч буй цацраг идэвхит бодис цацрагийн үүсгүүрт хяналт тавих	Цөмийн энергийн тухай хуулийн 111.1.2, 111.1.7
	27.5.Улсын хилээр нэвтэрч буй бодис, бараа бүтээгдэхүүний эрсдэлийг тооцон, чанар аюулгүй байдлыг хангах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах	-Хилийн тухай хуулийн 3.1.16, 17.1, -Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 15.1, 15.2, 18. -Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэнд хяналт тавих тухай 12.6
	27.6.Улсын хил орчмын усны эрүүл, ахуй халдвар хамгааллын байдалд хяналт шалгалт хийж, үнэлэлт дүгнэлт өгөх	Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 17.1
	27.7.Чөлөөт бүсэд мэргэжлийн хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх	Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 2.1.1, 2.1.2

28	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангаж, Тохирлын үнэлгээний байгууллагын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх	28.1.Тохирлын үнэлгээнд хүн, малын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, улс орны аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхолд хохирол учруулж болзошгүй бүтээгдэхүүнийг заавал хамруулах, бусад бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэгч, хэрэглэгчийн хүсэлтээр тохирлын үнэлгээнд хамруулах	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.1.
		28.2.Нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах бодлогоор дэмжиж, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, орон нутгийн хэмжлийн тогтолцоо, хэмжлийн нэгжийн эталон, хэмжил зүйн техникийн чадавхыг нэмэгдүүлэх, нэгж дамжуулалтыг хангах, хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалт, шалгалт тохируулга хийх	Хэмжил зүйн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.1. 20.1.2. 20.1.3. 20.1.4.
		28.3.Стандарт, техникийн зохицуулалтын улсын мэдээллийн санг ажиллуулах, сургалт, мэдээлэл, арга зүйн зөвлөгөө өгөх	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.2, 26.1.3.
29	Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг удирдан, зохион байгуулах	29.1.Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, удирдах, хэрэгжүүлэх;	Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 32.1.1
		29.2.Нутаг дэвсгэрийн онцлогт нийцүүлэн гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, сайн дурын хэсгийг байгуулах, тэдгээрийг гамшгийн үед үүрэг гүйцэтгэх дадлага, чадвартай болгох;	Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 32.1.2.
30	Батлан хамгаалах хууль тогтоомж, бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх, сурталчлах	30.1.Батлан хамгаалах төрийн үйлчилгээг иргэд түргэн шуурхай хүргэх, хууль тогтоомжийг хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 17.1.1, 17.1.4, 17.1.8, 17.1.9, 17.1.10, 17.1.11, 17.1.12
		30.2. Орон нутгийн хамгаалалтыг төлөвлөх ажлыг удирдах, түүнийг хэрэгжүүлэх	Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 17.1.2, Орон нутгийн хамгаалалтын тухай хууль 19
		30.3. Дайчилгааны арга хэмжээг хэрэгжүүлэх бэлтгэлийг хангах, сум, аж ахуйн нэгж, иргэнийг даалгаваржуулах, сумдын дайчилгааны төлөвлөгөөг батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 17.1.5, 17.1.6, 17.1.7, Дайчилгааны тухай хуулийн 18

		30.4. Иргэн хуулинд заасан иргэний цэргийн үүргээ биелүүлэх нөхцөл бололцоог бүрдүүлэх, цэргийн жинхэнэ болон бусад албыг хаалгах, цэргийн бэлтгэл албаны сургалтыг зохион байгуулах	Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 17.1.4, 17.1.6, Орон нутгийн хамгаалалтын тухай хууль 19.1.8, Цэргийн албаны тухай хуулийн 7, 8, 12, 29, 33.8, Дайчилгааны тухай хуулийн 28.1, 28.5
		30.5. Иргэнд эх оронч үзэл, хүмүүжил төлөвшүүлэх, боловсрол, оюун санаа, бие бялдрыг хөгжүүлэх тэдний эрүүл мэндийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулах	Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 17.1.10, 17.1.12

Чиг үүргийн шинжилгээний нэгтгэл:

Хуулийн тоо	59
Ерөнхий чиг үүрэг	7
Үндсэн чиг үүрэг	48
Дэд чиг үүрэг	165

Алхам 2. Холбогдогч талуудыг тодорхойлох

Мандатын шинжилгээний хүрээнд холбогдогч талуудын оролцоог тодорхойлохдоо аймгийн үндсэн чиг үүрэгт тулгуурласан. Дараах хүснэгтэд аймгийн үйл ажиллагаанд хамаарах холбогдогч талуудын оролцоог үйл ажиллагааны чиглэлээр нь ангилан тодорхойлсон болно.

Хүснэгт 3. Аймгийн үйл ажиллагаанд холбогдогч талууд

№	Үйл ажиллагааны чиглэл	Холбогдогч талууд	Харилцаа
1	Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах	Эрүүл мэндийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Эрүүл мэнд хөгжлийн төв	Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц, техник технологи, тусламж, үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдал, салбарын удирдлага, манлайллыг дээшлүүлэх замаар хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх
		Эрүүл мэндийн газар	-Харьяалах нутаг дэвсгэрийн эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, хяналт тавих -Эрүүл мэндийн тухай хууль тогтоомж, шийдвэрийн биелэлтийг харьяалах нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах
		Иргэд	Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих талаар иргэдэд мэргэжил, арга зүйн тусалцаа үзүүлэх
2	Хүн амд боловсролын үйлчилгээг үзүүлэх	Боловсролын яам	Бодлогын удирдамжаар хангах, төрийн захиргааны удирдлага, бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах, хэрэгжилтийн явцад хяналт, шалгалт, хяналт-шинжилгээ, дотоод аудит хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Боловсролын хүрээлэн	Боловсролын байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, бүх шатны боловсролын байгууллагад сургалт, судалгаа, арга зүйн мэргэжлийн дэмжлэг үзүүлэх, иргэд, олон нийтийг судалгаа, шинжилгээний мэдээллээр хангах
		Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институт	Сургууль, цэцэрлэгийн багш, ажилтны эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжих үйлчилгээг мэргэжил, арга зүйн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах, зохион байгуулах
		Боловсролын үнэлгээний төв	Боловсролын чанарт үнэлгээ, судалгаа хийх, сургалт зохион байгуулах, элсэгчдийн элсэлтийн ерөнхий шалгалтыг хариуцан зохион байгуулах
		Насан туршийн боловсрол төв	Орон нутгийн насан туршийн болон албан бус боловсролын байгууллагыг нэгдсэн удирдлага, бодлого зохицуулалт, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах

2	Хүн амд боловсролын үйлчилгээг үзүүлэх	Боловсролын газар	Цэцэрлэг, сургуульд удирдлагын болон мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх, боловсролын байгууллагын удирдах ажилтан, багш, иргэнд боловсрол, мэргэжил эзэмших, мэргэшлээ дээшлүүлэх судалгаа, шинжилгээ эрхлэхэд нь туслах
		Ерөнхий боловсролын сургууль	Боловсролын стандартаар тогтоосон бага, суурь, бүрэн дунд боловсролыг хүүхэд, иргэдэд эзэмшүүлэх
		Цэцэрлэг	Хоёр наснаас сургуульд элсэх хүртэлх насны хүүхдийг асрах, хамгаалах, хөгжүүлэх, сургалт, үйл ажиллагаагаар сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх
		Иргэн	Суурь боловсрол эзэмших, мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэх, давтан сургах, мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад нь хамрагдах
		Аж ахуй, нэгж байгууллага	Төрийн бус өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх
			Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн үйл ажиллагааг эрхлэх бол тусгай зөвшөөрөл олгох
3	Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх	Олимп, биеийн тамир, спортын улсын хороо	-Биеийн тамир, спортын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, биелэлтийг хангуулах, -Мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, хяналт тавих, -Хүн амд эрүүл аж төрөх зан үйлийг хэвшүүлэх, иргэнийг өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх ажлыг зохион байгуулах
		Биеийн тамир, спортын газар	-Биеийн тамир, спортын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн байгууллага, холбогдох бусад байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, -Хүн амд эрүүл аж төрөх зан үйлийг хэвшүүлэх, иргэнийг өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх ажлыг зохион байгуулах, -Тэмцээний зохион байгуулалтыг арга зүйн удирдлагаар хангах, хяналт тавих, -Бие бялдрын түвшин тогтоох сорилыг улсын хэмжээнд зохион байгуулах ажлыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, -Биеийн тамир, спортын мэдээллийн нэгдсэн цахим санг бүрдүүлэх
		Спортын холбоод	Тухайн спортын төрлийг дэлгэрүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулах, иргэнд идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх нөхцөлийг бүрдүүлэх

3	Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх	Спортын клуб	Иргэд хүүхдэд идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллүүлэх, сургалт-дасгалжуулалтын чиглэлээр үйлчилгээ үзүүлэх
		Иргэн	Иргэн нь спортын холбоо, спортын клуб, биеийн тамирын арга хэмжээ, спортын тэмцээн, наадмыг ивээн тэтгэх -Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэхэд иргэний оролцоог дэмжих -Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх, дэмжих чиглэлээр идэвх, санаачилгатай ажиллаж байгаа иргэнийг урамшуулах, дэмжлэг үзүүлэх;
		Аж ахуй, нэгж байгууллага	-Ажиллагчдын идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх орчин бүрдүүлэх, -Ажиллагчдын идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллүүлэх төлөвлөгөө гарган ажиллах, спортын тэмцээн зохион байгуулах, -Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх, дэмжих чиглэлээр идэвх, санаачилгатай ажиллаж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуулах, дэмжлэг үзүүлэх
4	Соёл урлагийг хөгжүүлэх	Соёл урлаг, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	-Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага соёлын үйл ажиллагааны талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ -Соёлын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулах; -Соёлын статистик мэдээллийг нэгтгэн гаргаж, дүн шинжилгээ хийх; -Соёлын үнэт зүйлийг хадгалах, хамгаалах ажлыг зохицуулах, үндэсний соёл, дизайны уламжлалыг дэмжин хөгжүүлэх; -Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийг хадгалж хамгаалах болон дотоод, гадаадад үзэсгэлэн гаргахад мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, хяналт тавих; -Соёлын салбарт хэрэгжих төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээний хэрэгжилтийг зохион байгуулах; -Соёл, урлагийн мэргэжлийн холбоод, олон нийтийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагатай хамтран ажиллах, тэдгээрт дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх
		Соёлын өвийн үндэсний төв	Соёлын биет болон биет бус өвийг бүртгэн баримтжуулах, мэдээллийн санг бүрдүүлэх, соёлын байгууллагуудыг мэргэжлийн арга зүйгээр хангах,
		Соёл урлаг, аялал жуулчлал, залуучуудын газар	-Соёлын хууль тогтоомжийн дагуу соёл, урлагийг хөгжүүлэх, иргэний соёлын эрэлт хэрэгцээг хангахад чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

			-Харьяалах нутаг дэвсгэрийн соёлын байгууллагын үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, хяналт тавих; -Сум, дүүргийн соёлын төв, соёлын ордны үйл ажиллагааны жишиг дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. -Энэ хуулийн 25.2-т заасан байгууллага үйл ажиллагаагаа дангаараа болон бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн, олон нийтийн төлөөлөлтэй хамтран явуулна.
4	Соёл урлагийг хөгжүүлэх	Соёлын төв	-Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт заасан соёлын зорилтыг хэрэгжүүлэх ажлыг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран зохион байгуулах; -Соёлын байгууллагын үйл ажиллагааг зохицуулж, хууль тогтоомжид заасны дагуу төрөөс санхүүжүүлэх, тэдгээрт дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, ажиллагсдын нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээг авах; -Соёлын статистик мэдээлэл, соёлын байгууллагын тайланг нэгтгэн холбогдох байгууллагад хүргүүлэх. -Сум, дүүргийн соёлын төв, соёлын ордон нь тухайн орон нутгийн иргэний соёлын үйл ажиллагаа эрхлэх, бүтээл туурвих, соёлын ололт, үр шимийг хүртэх нөхцөлийг хангах, орон нутгийн байгаль, түүх, соёлын үнэт зүйлийг сурталчлах, номын сангийн үйлчилгээ хүргэх чиг үүрэгтэй соёлын боловсрол олгох анхан шатны байгууллага бөгөөд соёл, мэдээллийн төв байна.
		Музей	Соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах, судлах, хадгалах, түгээн дэлгэрүүлэх
		Номын сан	Уншигчдад ном, ном зүйн мэдээллийн үйлчилгээг хүргэх
		Мэргэжлийн урлагийн байгууллагууд	Бүх нийтэд соёл, урлагаар үйлчлэх
		Иргэн	-Эх хэл, бичиг үсэг, үндэсний түүх, соёл, өв уламжлал, зан заншил, үнэт зүйлийг хамгаалах, хойч үедээ өвлүүлэх; -Соёлын илэрхийллийн олон төрлийг хүндэтгэх, соёлын үнэт зүйлийг хамгаалах; -Гэр бүлийн соёл, хүмүүжлийн уламжлалыг дээдлэн хөгжүүлж, удам угсаагаа мэдэх, угийн бичиг хөтлөх; -Соёлын үнэт зүйлийг хууль бус халдлагаас хамгаалах.
		Аж ахуй, нэгж байгууллага	-Соёлын илэрхийллийн олон төрлийг хүндэтгэх, соёлын үнэт зүйлийг хадгалж хамгаалах; -Ажиллагсдын урлаг, уран сайхны мэдрэмж, авьяас, ур чадварыг хөгжүүлэх, соёлын боловсрол олгох арга хэмжээг зохион байгуулах, шаардагдах хөрөнгийг жил бүр төсөв, төлөвлөгөөндөө тусган хэрэгжүүлэх;

			-Ажиллагсдын оюуны болон соёлын хэрэгцээг хангах зорилгоор соёлын үйлчилгээ явуулах, соёлын үйл ажиллагаа эрхлэх нэгж байгуулж, ажиллуулах; -Соёлын үйл ажиллагаанд тусламж, дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор хөрөнгө оруулалт хийх, хандив өгөх; -Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний соёл, гоо зүй, дизайн бүхий орчныг бүрдүүлж, хөгжүүлэх. -Аж ахуйн нэгж, байгууллага тухайн орон нутгийн соёлын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тэргүүн ээлжид худалдан авах зарчмыг баримтална
5	Нутаг дэвсгэрийн хүн амын нийгмийн хамгаалал, халамжийн бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэх	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний ерөнхий газар	-Хүн ам, түүний бүлгүүдийн хөгжлийг хангахад чиглэсэн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах -Хөдөлмөр эрхлэлт, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын талаарх хууль тогтоомж, бодлого, стратеги, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх; -Хөдөлмөрийн харилцааны талаарх хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах; -Хүн амын нийгмийн баталгааг хангахад чиглэсэн нийгмийн хамгааллын хууль тогтоомж, бодлого, стратеги, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах; -Нийгмийн халамжийн болон асрамжийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн болон төрийн бус байгууллагыг мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд хамруулах, тэдгээрт мэргэжил, арга зүйн туслалцаа, дэмжлэг үзүүлэх, үйл ажиллагааг нь уялдуулан зохицуулах -Нийгмийн халамжийн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбогдсон иргэд, байгууллагын санал, хүсэлт, өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх;
6	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангах, хяналт тавих	Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний газар	-Хүн ам, гэр бүл, нийгмийн хөгжлийг дэмжих чиглэлээр батлагдсан үндэсний хөтөлбөр, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, -Халамжийн сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж олгох, нийгмийн халамжийн болон нийгмийн хөгжлийн үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг зохион байгуулах, тайлагнах, -Доод шатны байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, үйл ажиллагааг нь уялдуулан зохицуулах, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль тогтоомж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хэрэгжилтийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах, хяналт тавих, -Нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд нийт ажлын байр бий болгох, ажлын байранд зуучлах; -Хууль тогтоомжийг байгууллага, иргэнд сурталчлах, -Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ үзүүлэх,

			-Мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлэх, -Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж, хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлэх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад сурталчлах, хяналт тавих
		Иргэн	-Нийгмийн халамжийн дэмжлэг авах -Халамжийн санд хандив, тусламж үзүүлэх
		Аж ахуй, нэгж байгууллага	-Төрөлжсөн асрамжийн үйлчилгээг үзүүлэх -Нийгмийн халамж, хөгжлийн үйлчилгээг үзүүлэх -Халамжийн санд хандив, тусламж үзүүлэх
7	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	-Хөдөлмөр эрхлэлт, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын талаарх хууль тогтоомж, бодлого, стратеги, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх; -Хөдөлмөрийн харилцааны талаарх хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах;
		Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний ерөнхий газар	-Мэргэшил арга зүйн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх, тайлагнах -Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль тогтоомж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хэрэгжилтийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах, хяналт тавих, -Нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд нийт ажлын байр бий болгох, ажлын байранд зуучлах; -Хууль тогтоомжийг байгууллага, иргэнд сурталчлах, -Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ үзүүлэх, -Мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлэх, -Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж, хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлэх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад сурталчлах, хяналт тавих
		Иргэн	- Ажлын байр бий болгох, зуучлах - Төсөл хөтөлбөр, зээл тусламжинд хамруулах
		Аж ахуй, нэгж байгууллага	- Ажлын байр бий болгох, зуучлах - Төсөл хөтөлбөр, зээл тусламжинд хамруулах
8	Нутаг дэвсгэрийн байгалийн баялгийг хамгаалах, нөөцийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх	Засгийн газар	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Байгаль орчины яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх

		Байгаль орчины газар, Сумд	Орон нутгийн хэмжээнд салбарын бодлого, шийдвэрээр, удирдлагаар хангаж ажиллах Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих
		Аж ахуйн нэгж байгууллага, төрийн бус байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хатран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
9	Газар, газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах	Засгийн газар	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Зам тээврийн хөгжлийн яам, Барилга хот байгуулалтын яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх, хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулах
		Геодиз зурагзүйн газар	Хууль тогтоомж, норм дүрэм хэрэгжүүлэх, газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийлгэх
		Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар	Нутаг дэвсгэрийнхээ газрыг зүй зохистой ашиглах, газар зохион байгуулах ажлыг удирдлагаар хангах
		Аймаг, сумдын ИТХ	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө батлуулах, хуулиар олгогдсон эрх хэрэгжүүлэх бодлогоор дэмжүүлэх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
10	Ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих	Засгийн газар	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Уул, уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Ашигт малтмал газрын тосны газар	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуул, ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дүгнэлт гаргах

		Сумдын ИТХ	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуул, ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгох талаар санал ирүүлэх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуул, ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгох
		Геодизи зураг зүйн үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий ААН	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний бодлогын баримт бичиг боловсруулахад хамтран ажиллах Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хатран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
11	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд барилга, хот байгуулалтын бодлого хэрэгжүүлэх	Барилга, хот байгуулалтын яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Барилгын хөгжлийн төв	Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжих барилга байгууламжийн зураг төсвийг магадлалаар оруулах, төсөл арга хууль тогтоомж, норм, дүрмийн дагуу хийгдэж байгаа эсэхэд дүгнэлт гаргуулах
		Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар	Хууль тогтоомж, норм дүрмийн хэрэгжилтийг хангуулах Аймгийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу хот байгуулалтыг төлөвлөх, төсөл арга хэмжээ хүлээн авах
		Сумдын Засаг даргын Тамгын газар	Хууль тогтоомж, норм дүрмийн хэрэгжилтийг хангуулах Сумдын нутаг дэвсгэрт хэрэгжих хөрөнгө оруулалтын ажлыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хатран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
12	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд тээврийн талаар баримтлах бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Цагдаагийн газар	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
			Бүрэн эрхийн хүрээнд ажил, арга хэмжээ зохион байгуулах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх

		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хатран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
13	Эрчим хүчний үйлдвэрлэл, хангамжийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	Эрчим хүчний яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		“Дархан – Сэлэнгийн цахилгаан түгээх сүлжээ” ХХК	Эрчим хүчний бодлогыг хэрэгжүүлж, хүний эрүүл, аюулгүй, тав тухтай орчинд амьдрах болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээний найдвартай, тогтвортой нөхцлийг хангах Хамтран ажиллах
13	Эрчим хүчний үйлдвэрлэл, хангамжийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	Эрчим хүчний зохицуулах зөвлөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хатран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
14	Орон нутгийн чанартай зам гүүр, харилцаа холбоог хөгжүүлэх	Барилга, хот байгуулалтын яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	Салбарын бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад хамтран ажиллах
		“Мэдээлэл холбоо сүлжээ” ХХК-ний Завхан аймаг дахь газар, МЦХК-ний Завхан аймаг дахь газар	Салбарын бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад хамтран ажиллах
15	Төрийн болон орон нутгийн өмчит, өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийг удирдлагаар хангах, бодлого, шийдвэр хэрэгжүүлэх	Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	Төрийн өмчийн бодлого, чиглэл тодорхойлох, төрийн өмчийн ашиглалт, хамгаалалд үнэлгээ дүгнэлт өгөх
		Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Орон нутгийн өмчийн газар	Салбарын бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад хамтран ажиллах

		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
16	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоход дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хэрэгжилтийг хангуулах. Салбарын бодлогыг батлах, хамтран ажиллах
		Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Салбарын хууль, тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах,
		Ус цаг уур, орчны шинжилгээний газар	Бодлого, шийдвэр гаргахад шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл гаргуулах
		Сумдын Засаг даргын Тамгын газар	Хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Онцгой байдлын газар	Цаг үеийн хүнд байдалд хариу арга хэмжээ авах
		Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан, төрийн бус байгууллагууд, олон улсын байгууллага	Бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хамтран ажиллах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
17	Мал аж ахуйг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Ус цаг уур, орчны шинжилгээний газар	Бодлого, шийдвэр гаргахад шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл гаргуулах

		Сумдын Засаг даргын Тамгын газар	Хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Салбарын хууль, тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах,
		Мал эмнэлгийн газар	Салбарын бодлогыг батлах, хамтран ажиллах
17	Мал аж ахуйг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан, төрийн бус байгууллагууд, олон улсын байгууллага	Бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хамтран ажиллах
		Онцгой байдлын газар	Цаг үеийн хүнд байдалд хариу арга хэмжээ авах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
18	Үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний бодлого хэрэгжүүлэх	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Салбарын хууль, тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах,
		Сумдын ЗДТГ	Хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Стандарт хэмжилзүйн газар	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
19	Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, хүнс тэжээлийн нөөцийн талаарх	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх

	бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	яам	
		Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Салбарын хууль, тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах,
19	Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, хүнс тэжээлийн нөөцийн талаарх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	Стандарт, хэмжилзүйн хэлтэс,	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Цагдаагийн газар	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Сумдын ЗДТГ	Хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
20	Ахуйн үйлчилгээг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	Салбарын хууль, тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах,
		Стандарт, хэмжилзүйн хэлтэс,	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Цагдаагийн газар	Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийлгэх
		Сумдын ЗДТГ	Хууль тогтоомж, тушаал шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
21		Үндэсний хөгжлийн газар	Бодлогын удирдамж, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнд нь үнэлгээ өгөх
		Аймгийн ИТХ	Аймгийн хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдийг батлуулах, хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийлгэх

	Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагаар хангах	Аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний агентлагууд	Аймгийн хөгжлийн бодлогыг төлөвлөхөд санал авах, хэрэгжилтийг хангуулах, хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийх
		Сумдын ЗДТГ	Аймгийн хөгжлийн бодлогыг төлөвлөхөд санал авах, хэрэгжилтийг хангуулах, хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийх
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
		Иргэн	Хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллах Иргэдийн ирүүлсэн санал хүсэлтийг шийдвэрлэх
22	Орон нутгийн төсөв, санхүүгийн бодлого хэрэгжүүлэх	Сангийн Яам	- Төсвийн төслийн санал, батлагдсан төсөв, төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээний хэрэгжилтийг хүргүүлэх - Мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангуулах Холбогдох хууль, журмын төсөлд санал хүргүүлэх
		Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	-Төсвийн төсөл, тодотголын төслийг хэлэлцүүлэх, батлуулах -Төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг нэгтгэн тайлагнах
		Сумдын ЗДТГ	-Мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангах -Холбогдох хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах
		Төсвийн байгууллага	-Төсвийн байгууллагын орон тоог батлах -Хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хэвийн үйл ажиллагааг хангах санхүүжилтийг бодитой тодорхойлох
		Төрийн аудитын газар	-Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл, хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэл, явцад аудит хийлгэх
		Дотоод аудитын хороо	-Харъяа төсвийн байгууллагуудад хийх дотоод хяналтын төлөвлөгөө батлах, гүйцэтгэлийг хянах
23		Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	-Татварын хувь, хэмжээг тогтоолгох -Шийдвэрийн дагуу татварын орлогыг төвлөрүүлэх, шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулах
		ГХБХБГ, УБХ, Цагдаагийн газар, БОГ	-Татварын болон татварын бус орлого төлөвлөхөд хамтарч ажиллах -Орлого бүрдүүлэхэд хамтарч ажиллах

	Татварын хууль, тогтоомж хэрэгжилтийг хангаж, төсвийн орлого бүрдүүлэх	ААН	-Татварын хувь, хэмжээний дагуу татвар ногдуулах -Татварын хууль, тогтоомжийн талаарсургалт, сурталчилгаа хүргэх
		Иргэд	Татварын хувь, хэмжээний дагуу татвар ногдуулах Татварын хууль, тогтоомжийн талаарсургалт, сурталчилгаа хүргэх
24	Статистик, тооллого судалгааг зохион байгуулах, үр дүнг тайлагнах	Статистикийн үндэсний хороо	-Албан ёсны статистикийн үйл ажиллагааны нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангуулах -Удирдамж, чиглэлийн дагуу статистикийн тооллого, судалгааг зохион байгуулах -Статистикийн мэдээллийг хугацаанд хүргүүлэх
		Орон нутгийн бүх шатны төр, төсвийн байгууллагууд	-Статистикийн үйл ажиллагаа явуулахад нь удирдамж, чиглэл өгөх, хяналт тавих -Албан ёсны статистикийн мэдээллийг тогтоосон хугацаанд статистикийн мэдээлэгчээс авах Статистикийн мэдээллээр үнэ төлбөргүй хангах
		Аж ахуй нэгж байгууллагууд	-Статистик мэдээллийг гаргуулан авах -Мэдээллийн үнэн зөв, бодит байдлыг хангах - Мэдээлэл судалгааны дүнг хүргэх
		Иргэд	-Статистик мэдээллийг гаргуулан авах -Мэдээллийн үнэн зөв, бодит байдлыг хангах -Мэдээлэл судалгааны дүнг хүргэх
25	Гадаадад тухайн засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийг төлөөлөх;	Гадаад харилцааны яам	Гадаад албан айлчлал хийх, хамтын ажиллагааны баримт бичиг боловсруулах талаар зөвшөөрөл авах, тайлагнах
		Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	Гадаад албан айлчлал хийх зөвшөөрөл авах
26	Иргэдийн аюулгүй байдал, эрх, эрх чөлөөг хамгаалах	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах Бодлого арга зүйгээр хангах
		Хууль зүйн үндэсний хүрээлэн	Хууль тогтоомжийн системчлэлийн ажлыг эрхлэн хөтөлж, цаасан болон цахим санг бүрдүүлэх, нутгийн захиргааны байгууллагуудыг мэдээ, мэдээллээр хангах
		Иргэд	Хууль зүйн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх
		ААН	Хууль зүйн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх
27		Төр, төсвийн байгууллагууд	Хяналтын чиглэлийн харъяалах байгууллагуудад хяналт шалгалт хийх, стандартын шаардлага хангуулах

	Хяналт шалгалтыг орон нутагт хэрэгжүүлэх	Иргэд, аж ахуйн нэгж	Үйл ажиллагаа явуулах зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх, хяналт шалгалт хийх, зөрчил дутагдлыг арилгуулах, стандартын шаардлага хангуулах
28	Экспорт, импорт, хилийн хорио цээрийн хяналтыг хэрэгжүүлэх	Гаалийн газар	Хилээр нэвтрэх зорчигчид, тээврийн хэрэгсэлд хийх хяналт, шалгалтыг хамтран зохион байгуулах
		Хилийн анги	Хилээр нэвтрэх зорчигчид, тээврийн хэрэгсэлд хийх хяналт, шалгалтыг хамтран зохион байгуулах
		Хууль хяналтын байгууллагууд	Зөрчил дутагдлыг арилгуулах талаар хамтарч ажиллах
		Иргэд, аж ахуйн нэгж	Хилээр зорчих иргэд, аж ахуйн нэгжид хяналт шалгалт хийх, зөрчил дутагдлыг арилгуулах, стандартын шаардлага хангуулах
29	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангаж, тохирлын үнэлгээний байгууллагын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх	Стандарт хэмжил зүйн хэлтэс	Мэргэшил арга зүйн зөвлөгөө дэмжлэг авах, тайлагнах
		Төр, төсвийн байгууллагууд	Холбогдох стандартаар үйлчлэх, зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх
		Иргэд, аж ахуйн нэгжүүд	Стандартаар хангах, зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх, тохирлын үнэлгээ хийх, хэмжилзүйн баталгаажилт хийж гэрчилгээ олгох
30	Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг удирдан, зохион байгуулах	Онцгой байдлын ерөнхий газар	Мэргэшил арга зүйн зөвлөгөө дэмжлэг авах, тайлагнах
		Сумдын Засаг дарга	Орон нутагт гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг зохион байгуулах зөвлөмж чиглэл өгөх, хяналт тавих
		Хууль хяналтын байгууллагууд	Хяналт шалгалт хамтран зохион байгуулах
		Иргэд, аж ахуйн нэгжүүд	Гамшгийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, сурталчлах, хамгаалах
31		Батлан хамгаалах яам	Батлан хамгаалах бодлого үйл ажиллагааг орон нутагт хэрэгжүүлэхэд захиргааны удирдлагаар хангах
		Зэвсэгт хүчний Жанжин штаб	Батлан хамгаалах багц хуулийг хэрэгжүүлэхэд цэргийн мэргэжлийн удирдлагаар хангах

	Батлан хамгаалах хууль тогтоомж, бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх, сурталчлах	Сумдын Засаг дарга нар	Хуулинд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж иргэнд Батлан хамгаалах төрийн үйлчилгээг хүргэх, шаардлагатай мэдээ, тайлан гаргах
		Аж ахуйн нэгж байгууллага	Батлан хамгаалахын багц хуулиар хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлж дайчилгааны даалгаврын дагуу эд хөрөнгийг татан нийлүүлэх бэлтгэлийг хангах, бусад үйл ажиллагаанд оролцох, дэмжлэг үзүүлэх
		Иргэд	Хуулиар хүлээсэн иргэний цэргийн үүргээ биелүүлэх, энэ хүрээнд санал, гомдлоо хуулийн хүрээнд хариуцсан албан тушаалтанд гаргаж шийдвэрлүүлэх

Алхам 3. Чиг үүргийн хэрэгжилтийг тодорхойлох.

Аймгийн чиг үүргийн хэрэгжилтийг тодорхойлохдоо Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт болон холбогдогч талуудын үнэлгээний үр дүнд үндэслэсэн. Чиг үүргийн хэрэгжилтийн байдлыг дараах хүснэгтэд харуулав.

Хүснэгт 4. Аймгийн чиг үүргийн хэрэгжилт, хувиар

д/д	Чиг үүрэг	Чиг үүргийн хэрэгжилтийн үнэлгээ		
		ЗДҮАХ-ийн биелэлтийн тайлан (хувиар)	Холбогдогч талуудын үнэлгээ (хувиар)	Дундаж үнэлгээ (хувиар)
1	Ерөнхий чиг үүрэг 1. Хүн амд нийгэм, соёлын болон нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг үзүүлэх	96,5	90.8	93.7
Үндсэн чиг үүрэг	1.1 Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах	95,36	95.7	95.5
	1.2 Хүн амд боловсролын үйлчилгээг үзүүлэх	100	98.6	99.3
	1.3 Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх	95	93.3	94.1
	1.4 Соёл урлагийг хөгжүүлэх	98.33	93.9	96.1
	1.5 Нутаг дэвсгэрийн хүн амын нийгмийн хамгаалал, халамжийн бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэх	96,5	84.8	90.7
	1.6 Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдлыг хангах, хяналт тавих	96	84.8	90.4
	1.7 Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих	95	84.8	89.9
2	Ерөнхий чиг үүрэг 2. Байгаль орчныг хамгаалах, зохистой ашиглах	90	91.2	90.6

Үндсэн чиг үүрэг	2.1	Нутаг дэвсгэрийн байгалийн баялгийг хамгаалах, нөөцийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх	90	91	90.5
	2.2	Газар, газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах	90	91.25	90.6
	2.3	Ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих	90	91.6	90.8
3		Ерөнхий чиг үүрэг 3. Орон нутгийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх	75,5	93.1	84.3
Үндсэн чиг үүрэг	3.1	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд барилга, хот байгуулалтын бодлого хэрэгжүүлэх	90	91.25	90.6
	3.2	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд тээврийн талаар баримтлах бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	90	90.6	90.3
	3.3	Эрчим хүчний үйлдвэрлэл, хангамжийг хөгжүүлэх бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх	62	96.1	79.05
	3.4	Орон нутгийн чанартай зам гүүр, харилцаа холбоог хөгжүүлэх	60	94.5	77.25
4		Ерөнхий чиг үүрэг 4. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлага, зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх	100	100	100
Үндсэн чиг үүрэг	4.1	Төрийн болон орон нутгийн өмчит, өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийг удирдлагаар хангах, бодлого, шийдвэр хэрэгжүүлэх	100	100	100
5		Ерөнхий чиг үүрэг 5. Хүнсний аюулгүй байдлыг хангаж, ХАА-ыг хөгжүүлэх	90	91.2	90.6
Үндсэн чиг үүрэг	5.1	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх	96,6	91	93.8
	5.2	Мал аж ахуйг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	90	91	90.5
	5.3	Үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний бодлого хэрэгжүүлэх	91	91.4	91.2
	5.4	Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, хүнс тэжээлийн нөөцийн талаарх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	83.3	91.4	87.35

	5.5	Ахуйн үйлчилгээг хөгжүүлэх бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	90	91.4	90.7
6		Ерөнхий чиг үүрэг 6. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, төсөв санхүү, статистикийн бодлого хэрэгжүүлэх	94.3	93.7	94
Үндсэн чиг үүрэг	6.1	21.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагаар хангах	95	91.8	93.4
	6.2	Орон нутгийн төсөв, санхүүгийн бодлого хэрэгжүүлэх	82,5	90.5	86.5
	6.3	Татварын хууль, тогтоомж хэрэгжилтийг хангаж, төсвийн орлого бүрдүүлэх	100	98.4	99.2
	6.4	Статистик, тооллого судалгааг зохион байгуулах, үр дүнг тайлагнах	100	94	97
7		Ерөнхий чиг үүрэг 7. Нутаг дэвсгэр, хүн амын аюулгүй байдлыг хангах	98.4	94.2	96.3
Үндсэн чиг үүрэг	7.1	Гадаадад тухайн засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийг төлөөлөх;	100	97.2	98.6
	7.2	Иргэдийн аюулгүй байдал, эрх, эрх чөлөөг хамгаалах	98,5	98.4	98.4
	7.3	Хяналт шалгалтыг орон нутагт хэрэгжүүлэх	95	91.8	93.4
	7.4	Экспорт, импорт, хилийн хорио цээрийн хяналтыг хэрэгжүүлэх	-	97.2	97.2
	7.5	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангаж, тохирлын үнэлгээний байгууллагын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх	100	91.8	95.9
	7.6	Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг удирдан, зохион байгуулах	100	91.8	95.9
	7.7	Батлан хамгаалах хууль тогтоомж, бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх, сурталчлах	100	91	95.5
ЕРӨНХИЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ДУНДАЖ ҮНЭЛГЭЭ (1+2+3+4+5+6+7)			92.1	93.5	92.8

Жич: Аймгийн Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хувиар тооцлоо. Холбогдогч талын үнэлгээг салбарын сайдтай аймгийн Засаг даргын байгуулсан гэрээний хэрэгжилтийн 2016-2020 оны үнэлгээний дундаж хувиар тооцсон болно.

ГУРАВ. АЛСЫН ХАРАА

Завхан аймаг нь эдийн засаг, дэд бүтэц, аялал жуулчлал, боомтын сэргэлтийг эрчимжүүлж, иргэдийн ажиллаж, амьдрах таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлж, бүсчилсэн хөгжлийг дэмжсэн аймаг байна.

ДӨРӨВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Иргэдийн оролцоо, хүний эрхэд тулгуурласан оновчтой засаглалын бодлогыг хэрэгжүүлж, аймгийн хөгжил дэвшлийг хурдасгаж, шинэ сэргэлтийг бий болгоно.

ТАВ. ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ

Давуу тал	Сул тал
Аймгийн газар нутаг, байршил, хүн ам	
- Аймаг нь Говь-Алтай, Ховд, Увс, Хөвсгөл, Архангай аймгуудтай хил залгаа. - ОХУ-тай хил залгаа, Арц суурь боомттой нь гадаад худалдааны таатай нөхцөл болдог. - Газар зүйн байршил сайтай учраас бүсүүдийг холбох орц, гарц болох давуу талтай. - Байгалийн үзэсгэлэнт газар, түүх соёлын дурсгалт газар олонтой. - Байгалийн нөөц, баялаг ихтэй. - Барилгын материалын түүхий эд (боржин чулуу, шохойн чулуу гэх мэт)-ийн баялаг нөөцтэй. - Хүн амын дундаж наслалт өсч байна. - Аймгийн хүн ам насны бүтцийн хувьд хүүхэд, залуучуудын эзлэх хувь өндөр байна. - Хүний хөгжлийн индекс өсч байна. - Жендерийн тэгш бус байдлын индекс буурч байна.	- Нийслэл хотоос 1000 км алслагдсан. - Баруун аймгуудыг холбосон хатуу хучилттай авто замтай холбогдоогүй. - Аймгийн төв нь өндөр уул нурууд, голын ай савд оршдог нь Улиастай хот тэлж хөгжих боломж сул. - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтөөс шалтгаалан цөлжилт эрчимтэй явагдаж байгаа. - Хүн амын тоо бага. - Шилжигсэд нь хүн ам зүйн ачаалал багатай, залуучууд, хөдөлмөрийн насныхан байна.

Засаглалын нөхцөл байдал	
- Бодлогын залгамж чанар сайн байдаг. - Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж сайжирч байна. - Мэдээллийн технологийн дэвшлийг ашиглан төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр хүргэдэг болсон. - Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийн тоо буурч байна. - Аймгийн хэмжээнд төрийн албан хаагчдад зэрэг дэв олгосон байдлыг сүүлийн 10 жилийн байдлаар авч үзвэл ерөнхий төлөв өсөлттэй байна. - Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалт, хөгжлийн ажил эрчимтэй хийгдэж байгаа. - Аймгийн гадаад харилцаа сүүлийн жилүүдэд өргөжих хандлагатай, тэр дотроо аймгийн эдийн засгийн гол тулгуур болсон хүнс, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр түлхүү хөгжиж байна.	- Сүүлийн 10 гаруй жилийн хугацаанд аймгийн хэмжээнд боловсруулж гаргасан бодлого, шийдвэрийн оновчтой байдлын үнэлгээ нь буурсан үзүүлэлттэй байна. - Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаан дахь иргэдийн үнэлгээ сул. - Аймгийн хүний хөгжлийн үзүүлэлтийн ерөнхий төлөв буурсан. - Орон нутгийн хэмжээнд шийдвэр гаргах үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоо сул, тэдний эрх зүйн боловсрол дутмаг байна. - Аймгийн шударга байдлын үнэлгээ сүүлийн жилүүдэд буурах хандлагатай байна.
Эдийн засаг, бизнес	
- Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн нөөц ихтэй. - Аймгийн иргэдийн амьжиргааны түвшин сүүлийн жилүүдэд өсөлттэй байгаа - Аймгийн хэмжээнд идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжийн тоо тасралтгүй өсч байгаа нь аймгийн эдийн засагт эерэг нөлөөг үзүүлж байна. - Ажиллах хүчний оролцооны түвшин баруун бүсийн дундажаас дээгүүр байдаг. - Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо буурч байна.	- Мал аж ахуйн түүхий эдийг боловсруулах үйлдвэрлэл хөгжөөгүй. - Уул уурхайн үйлдвэрлэл хөгжөөгүй. - Аялал жуулчлал хөгжих суурь дэд бүтэц сул хөгжсөн. - Аймгийн дотоод зах зээлийн багтаамж бага, нийслэл томоохон бүсийн томоохон зах зээлээс хэт алслагдсан. - Хөдөө аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэл байгаль цаг уураас шууд хамааралтай. - Хөдөлмөрийн нөөц хязгаарлагдмал. - Татварын орлого багатай, улсын төсвөөс хараат. - Үйлдвэрүүдийн зах зээлд өрсөлдөх чадвар муу

	- Зарим суманд бэлчээрийн даац хэтэрсэн.
Дэд бүтэц	
- Аймгийн хэмжээнд 2019 оноос шинээр ашиглалтад оруулсан хатуу хучилттай зам нэмэгдсэн. - Аймгийн хэмжээнд цахилгаан, эрчим хүчээр хангагдсан өрхийн тоо сүүлийн 10 жилийн динамик үзүүлэлтээр өссөн дүнтэй байна. - Аймгийн хэмжээнд харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн дэд бүтцийн хөгжил сайн байна. - Аймгийн хэмжээнд суурин утасны цэг, үүрэн утасны идэвхтэй хэрэглэгч, кабелийн телевиз хэрэглэгчдийн тоо сүүлийн жилүүдэд өсөлттэй байна. - Сүүлийн жилүүдэд гар утас, интернетийн хэрэглээ нэмэгдэж байна.	- Дэд бүтцийн хөгжил сул хөгжсөн. - Аймгийн 24 сумын 66 гаруй хувь нь буюу 16 сум нь хатуу хучилттай замаар холбогдоогүй. - Нүүрсний хэрэгцээг дотоодоос хангах уурхайгүй учраас дулаан үйлдвэрлэл явуулахад хүндрэлтэй - Эрчим хүчийг төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах системээс авч хэрэглэдэг бөгөөд эрчим хүчний хараат байдалтай. - Нэгдсэн дулааны үйлдвэрлэл байхгүй. - Арц суурийн боомт нь олон улсын зэрэглэлгүй.
Нийгэм, соёлын нөхцөл байдал	
- Сүүлийн жилүүдэд эрүүл мэндийн байгууллагуудын дэд бүтцийг сайжруулах хүрээнд барилгын их болон урсгал засварууд, багийн бага эмчийг мотоцикл, гэрээр хангах, түргэн тусламжийн машинуудын парк шинэчлэлтийг сайжруулах, шилэн кабельд холбох зэрэг ажлуудыг үе шаттайгаар хийж байна. - Аймгийн хэмжээнд эхийн эндэгдэлгүй ажиллаж байна. - СӨБ , ЕБС-ын хамран сургалт сүүлийн 3 жилд тогтмол өссөн үзүүлэлттэй. - СӨБ-ын багшийн хангалт 100% - СӨБ-ын багшийн болон байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүн тогтмол өссөн	- Сүүлийн жилүүдэд нялхсын эндэгдэл өндөр байна. - Их эмчийн тоо хангалттай хэдий ч хөдөө орон нутагт их эмч дутагдалтай - Цэцэрлэгүүдийн 18.4% буюу 7 цэцэрлэг стандартын бус барилга болон гэрт үйл ажиллагаа явуулж байна. - СӨБ-ын онцлогт тохирсон тоглоом, наадгай, сургалтын хэрэглэгдэхүүний хангамж хүрэлцээ сайн биш. - ЕБС, МБТБС-ын цахим контент ашиглах, суралцахад шаардлагатай компьютер, интернет, сүлжээний хангамж хүрэлцээ, хурд бага. - Олон улсын аялал жуулчлалын зах

үзүүлэлттэй. - ЭЕШ-ын дундаж өссөн. - Соёлын байгууллагын барилгын 60 орчим хувь шинээр баригдсан. - Соёлын үйлдвэрлэл, инноваци хөгжих боломж бүрдсэн. - Сүүлийн жилүүдэд аймгийн хэмжээнд спортоор хичээллэгсдийн тоо нэмэгдэж байна. - Аймгийн хэмжээнд улс, бүсийн чанартай тэмцээн, уралдааныг хүлээн авч зохион байгуулах үйл ажиллагаа тогтмолжиж, сүүлийн жилүүдэд эрчимжиж байна.	зээлд танигдаагүй, маркетингийн хөгжүүлэлт сул, Аялал жуулчлал улирлын шинж чанартай - Брэнд болсон соёлын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний тоо хангалтгүй. - Нийгмийн даатгалд даатгуулагчдын тоо буурч байна.
Боломж	Бэрхшээл
Эдийн засгийн нөхцөл байдал	
- Дэд бүтцийн хөгжлийг дэмжин, эдийн засгийн коридорыг холбох төв цэг болох боломжтой. - Баруун бүсийн аялал жуулчлалын төв болон хөгжих бүрэн боломжтой. - Байгалийн үзэсгэлэнт газар, түүх соёл, шашны онцлогт түшиглэсэн аялал жуулчлал хөгжих боломжтой. - Арц боомтыг түшиглэн Оросын холбооны улстай гадаад худалдааг өргөжүүлэх бүрэн боломжтой. - Ойн нөөцөд тулгуурлан мод, модон эдлэл, байгалийн жимс, жимсгэний нөөцийг ашиглан экологийн цэвэр бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх боломжтой. - Газар тариаланг сэргээн хөгжүүлэх боломжтой. - Салхин сэнс, усан цахилгаан станц, нарны эрчим хүчээр дотоод нөөц хангах боломжтой.	- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөгөөр цөлжилт, газрын доройтлын үйл явц эрс нэмэгдсэн. - Гамшигт үзэгдлийн тоо, давтамж нэмэгдсэн. - Гадагш чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн ихтэй. - Түүхий эдийн үнийн савалгаа аймгийн эдийн засгийн өсөлтийг тогтворгүй болгох эрсдэлтэй.
Нийгэм соёл	
- Соёлын биет болон биет бус өв	- Сургууль, цэцэрлэгт ажиллах

ихтэй. - Соёлын салбарын эрх зүйн орчин бүрдэж, хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн - Бүс нутгийн түүх, соёлын дурсгалт газрыг түшиглэсэн соёлын аялал, жуулчлапын бүтээн байгуулалт эхэлсэн. - Төрөөс боловсролыг тэргүүлэх салбар болгон авч үзэж байна. - Боловсролын салбарын эрх зүйн орчин шинэчлэгдсэн.	хүүхдийн мэргэжлийн эмч, хоол зүйч, сэтгэл зүйч дутагдалтай. - Аймгийн төвд хүүхдийн ачаалал их, зарим сумдад хэт бага байна. - Иргэдийн санал санаачилга сул идэвхгүй байдлаас хамааран төр иргэний хамтын ажиллагааг зохицуулахад бэрхшээл үүсэх магадлалтай. - Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг олон улсын зах зээл, нэмүү өртгийн сүлжээнд холбох тогтолцоо бүрдээгүй. - Соёлын салбарын оролцогчдыг дэмжсэн эрх зүйн орчин сул
---	---

ЗУРГАА.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО

1.Хот, хөдөөгийн тэнцвэрийг хангах бүсчилсэн хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлж, иргэдэд таатай, эрүүл, аюулгүй, байгаль орчинд ээлтэй дэд бүтэц бүхий сум, сууринг хөгжүүлнэ.

2.Хөгжлөөс хэнийг ч орхигдуулахгүй байх зарчмыг баримтлан хөгжих, суралцах ая тухтай амьдрах орчныг бүрдүүлж, боловсролын чанар, эрүүл мэндийн үйлчилгээгээр улсаа тэргүүлнэ.

3.Хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулж, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийг бэхжүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох чадамж бүхий ногоон хөгжлийг дэмжинэ.

4.Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, ил тод байдлыг нэмэгдүүлэн, чадварлаг, ухаалаг төрийн албыг төлөвшүүлж, авлигагүй төрийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

**ДОЛОО.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ,
СУУРЬ БОЛОН ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН, СТРАТЕГИ**

№	Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллаганы хөтөлбөрт тусгагдсан үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин		Зорилтот түвшин	Санхүүгийн эх үүсвэр
				он	түвшин		
Ерөнхий чиг үүрэг: Бүсчилсэн хөгжил							
Үндсэн чиг үүрэг: Барилга, хот байгуулалт							
1	Хот, хөдөөгийн тэнцвэрийг хангах бүсчилсэн хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлж, иргэдэд таатай, эрүүл, аюулгүй, байгаль орчинд ээлтэй дэд бүтэц бүхий сум, сууринг хөгжүүлнэ.	Бүх сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.	Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй сумын тоо	2023	4	20	УТ, ОНТ
2		Орон сууцанд орсон өрхийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Инженерийн бүрэн хангамжтай орон сууц, амины орон сууцаар хангагдсан өрхийн эзлэх хувь	2023	13.6	22	УТ,ОНТ, ХХХО
3		Цахилгаан эрчим хүчээр хангагдсан хүн амыг нэмэгдүүлнэ.	Цахилгаан эрчим хүчээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	2023	57.9	70.0	УТ, ОНТ
4		Аймгийн нутаг дэвсгэр дэх хатуу хучилттай авто замын урт нэмэгдэнэ.	Хатуу хучилттай авто замын урт, км	2023	552.8	884.8	УТ
5		Сум, суурин газрын ундны усны эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, хашиж хамгаална.	Худгийн тоо	2023	4	7	УТ, ОНТ
6		Цэвэр усны алдагдлыг бууруулна.	Суурилуулсан ухаалаг тоолуурын тоо	2023	1250	1290	УТ, ОНТ

7		Барилгын норм ба дүрмийг хэрэгжүүлэх үзлэгийг жил бүр зохион байгуулна.	Үзлэгийн тоо	2024	1	4	ОНТ
Ерөнхий чиг үүрэг: Хүний хөгжил							
Үндсэн чиг үүрэг: Эрүүл мэнд, боловсрол, хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал							
8	Эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулна.	Эхийн эндэгдэлгүй байна.	100,000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин	2023	0	0	УТ, ОНТ
9		Хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг 0.5 промилиор бууруулна.	1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин	2024-10 сар	18.6	13.5	УТ, ОНТ
10		Вируст гепатитын өвчлөлийг бууруулна.	10000 хүн амд вируст гепатитын өвчлөлийн тоо	2024-10 сар	0.7	0.2	УТ, ОНТ
11		Товлолт дархлаажуулалтын хамрагдалтыг 0.5%-иар нэмэгдүүлнэ.	Тухайн жилийн товлот дархлаажуулалтад хамрагдсан хүүхдийн хувь	2024-10 сар	99.0	99.5	УТ, ОНТ
12		Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлгийн хамралтыг 60%-д хүргэнэ.	Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлгийн хамралтын хувь	2024-10 сар	39.4	60.0	УТ, ОНТ
13		Чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн хамралтыг 60%-д хүргэнэ.	Чихрийн шижин өвчний үеийн эрт илрүүлгийн хамралтын хувь	2024-10 сар	45.4	60.0	УТ, ОНТ
14		Хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамралтыг 40%-д хүргэнэ.	Хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамралтын хувь	2024-10 сар	32.5	40.0	УТ, ОНТ
15		Хүн амын дундаж наслалтыг 73-д хүргэнэ.	Хүн амын дундаж наслалт	2023	72.57	73.35	УТ, ОНТ

16		Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан иргэдийн нийт хүн амд эзлэх хувийг 2%-иар нэмэгдүүлнэ.	Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан иргэдийн эзлэх хувь	2023	91.7	93.7	ОНТ
17	Хөгжих, суралцах ая тухтай орчныг бүрдүүлнэ.	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтын хувийг 1% -иар нэмэгдүүлнэ.	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин, хувь	2024	86.4	87.4	УТ, ОНТ, ТХ
18		Суурь боловсролын хамран сургалтыг хувийг 0.5%-иар нэмэгдүүлнэ.	Суурь боловсролын хамран сургалтын цэвэр жин, хувь	2024	92.8	93.3	УТ, ОНТ, ТХ
19		Нэг багшид ногдох хүүхдийн тоог 22-д хүргэнэ.	Цэцэрлэгийн бүлгийн нэг багшид ногдох хүүхдийн тоо	2024	22.7	22	УТ, ОНТ, ТХ
20		Нэг багшид ногдох хүүхдийн тоог 25-д хүргэнэ.	Бага ангийн нэг багшид ногдох хүүхдийн тоо	2024	25.6	25.0	УТ, ОНТ, ТХ
21		Элсэлтийн шалгалтын дундаж оноог нэмэгдүүлнэ.	Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо	2024	510.0	514.0	УТ, ОНТ, ТХ
22		Хүний хөгжлийн индексийг нэмэгдүүлнэ.	Хүний хөгжлийн индекс	2023	0.744	0.771	ОНТ
23		Хүүхдийн хөгжлийн дугуйлангуудын нэр төрлийг нэмэгдүүлэх, техник тоног төхөөрөмж, санхүү, хүний нөөцийн дэмжлэг үзүүлнэ.	Багш нарын тоо	2024	4	7	УТ

24	Сумдын хамтарсан баг, хүүхдийн төлөө зөвлөл, хүүхдийн элч, эцэг эхийн зөвлөл зэрэг хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгч нарыг нэгдсэн арга зүйгээр хангаж, хамтарч ажиллана.	Удирдамж, зөвлөмжийн тоо	2024	4	8	УТ
25	Хамтарсан багийн үйл ажиллагааг сайжруулна.	Удирдамж, зөвлөмжийн тоо	2024	3	10	УТ
26	Сум бүрд ажиллах хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтныг мэргэшүүлж, арга зүйгээр хангана.	Нийгмийн ажилтын тоо	2024	0	24	УТ
27	Жендерийн тэгш бус байдлын индексийг бууруулна.	Жендерийн тэгш бус байдлын индекс	2024	0.257	0.245	ОНТ
28	Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын нийгмийн даатгалд эзлэх хувийг 5 хувиар өсгөнө.	Нийгмийн даатгалд хамрагдалтын хувь	2023	57	62.0	ОНТ
29	Эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдэд яаралтай тусламж хариу үйлчилгээ хүргэнэ.	Үйлчилгээ авсан хүүхдийн тоо	2024	186	190	УТ
30	Иргэд олон нийт, эцэг эхчүүдэд зориулсан сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Үйл ажиллагааны тоо	2024	8	11	УТ

31		Жендерт суурилсан хүчирхийлэлд өртөгсдөд үйлчилгээ үзүүлэх "Нэг цэгийн үйлчилгээний төв"-ийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.	Хүний нөөцийн тоо	2024	2	4	УТ
32	Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлт, хөгжил, оролцоог дэмжинэ.	Ахмад настнуудад хүндэтгэл үзүүлэх үйл ажиллагааг дэмжинэ.	Хамрагдсан ахмадын тоо	2024	9300	9400	УТ
33		Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлт ба зөвлөх үйлчилгээг дэмжинэ.	Хамрагдсан ахмадын тоо	2024	28	30	УТ
34		Ахмад настны амралт сувилалд хөнгөлөлттэй үнээр амрах үйлчилгээг дэмжинэ.	Хамрагдсан ахмадын тоо	2024	60	65	УТ
35	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.	Шинэ ажлын байрыг жил бүр нэмэгдүүлнэ.	Ажлын байрны тоо	2024	1517	1800	ХЭДС, ОНТ
36		Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн эргэн төлөлтийг 9 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Эргэн төлөлтийн хувь	2024	41	50	ХЭДС
37		Шийдвэр гаргагч болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд үйлчилгээ үзүүлдэг 150 албан хаагчийг чадавхжуулна.	Сургалтын тоо	2024	1	5	ОНТ
Ерөнхий чиг үүрэг: Эдийн засаг							
Үндсэн чиг үүрэг: Хүнс, хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, байгаль орчин, соёл, аялал жуулчлал							
38		Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүнийг өсгөнө.	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, сая төгрөг	2023	655283	804501	УТ, ОНТ

39	Хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулж, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийг бэхжүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох чадамж бүхий ногоон хөгжлийг дэмжинэ.	Орон нутгийн татварын орлого нэмэгдэнэ.	Аймгийн төсвийн орлого өсөлтийн сая төгрөг	2024	19531.2	38427.7	ОНТ
40		Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтийг 71 хувьд хүргэнэ.	Сангийн эргэн төлөлтийн хувь	2024	51	71	ЖДҮ
			Зээлдэгчийн тоо	2024	13	33	
41		Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн эргэн төлөлтийг 65 хувьд хүргэнэ.	Сангийн эргэн төлөлтийн хувь	2023	41	65	ХЭДС
42		Эрчимжсэн мал ахуй эрхлэгчдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчийн тоо	2023	23	31	УТ,ОНТ, XXXО
			Эрчимжсэн малын тоо	2023	710	890	
43		Баталгаажсан үүлдэр омгийн малыг үзлэг ангилалтад хамруулах.	Нийт ангилалтад хамрагдсан баталгаажсан үүлдрийн малын тоо	2024	14646	16560	УТ, ОНТ, ТХ
44		Усалгаатай газар тариаланг нэмэгдүүлнэ.	Сэргээн засварласан услалтын системийн тоо	2023	1	2	
45		Малын тэжээлийн тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.	Тариалсан талбайн хэмжээ /га/	2024	5455.6	6955.6	УТ, ОНТ, ТХ
			Хураан авсан ургацын хэмжээ, /тн/	2024	7236.1	10306.1	
46		Гол нэр төрлийн хүнсний бүтээгдэхүүний тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.	Тариалсан талбайн хэмжээ, га	2024	157.01	197.01	ОНТ, ТХ
			Хураан авсан ургацын хэмжээ, тн	2024	1008	1600	
47	Жуулчдын тоог 2 дахин нэмэгдүүлнэ.	Жуулчдын тоо	2023	77068	150000	УТ, ОНТ	
48	Соёл урлагийн салбараар үйлчлүүлэгчдийн тоог 70 хувьд хүргэнэ.	Соёл, урлагийн салбараар үйлчлүүлэгчдийн хувь	2023	40.0	0.7	ОНТ	

49		Соёл урлагийн салбарын танхимын суудлыг 1600-аар нэмэгдүүлнэ.	Соёл, урлагийн салбарын танхимын суудлын тоо	2023	6521	8121	ОНТ
50		Ойжуулалтыг 1000 га талбайд хүргэнэ.	Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн эзлэх хувь	2023	6.075	6.087	УТ, ОНТ
51		Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Талбайн хэмжээ, сая /га/	2024	4.1	4.2	ОНТ
52		Агаарын чанарыг хүлцэх агууламжийн хэмжээнд барина.	PM 2.5 тоосонцрын жилийн дундаж агууламж, /м кг/м3/	2023	19	17.0	ОНТ
			PM10 тоосонцрын жилийн дундаж агууламж, /м кг/м4/	2023	25	25	
53		Дахин боловсруулсан хог хаягдлыг 0.05%-д хүргэнэ.	Дахин боловсруулсан хог хаягдлын хэмжээ, /хувь/	2021	0.01	0.05	УТ, ОНТ
54		Байгальд сөрөг нөлөөгүй устгасан хог хаягдлыг 17.5%-д хүргэнэ.	Хот суурин газрын тогтмол цуглуулж, шаардлага хангасан байдлаар устгах хог хаягдлын хэмжээ, /хувь/	2023	15.0	17.5	УТ, ОНТ
Ерөнхий чиг үүрэг: Хүний эрхийг дээдэлсэн засаглал							
Үндсэн чиг үүрэг: Засаглал, цахимжилт, батлан хамгаалах, аюулгүй байдал							
55	Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, ил тод байдлыг нэмэгдүүлэн, чадварлаг төрийн албыг төлөвшүүлнэ.	Төрийн цахим үйлчилгээний тоог 54-д хүргэнэ.	Цахим үйлчилгээний тоо	2024	50	54	ОНТ
56		Иргэдийн хамрагдалтыг 3400-д хүргэнэ.	Цахим ур чадвар дээшлүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2024	2196	3400	ОНТ

57		Чадавхажсан төрийн албан хаагчдын тоог 2000-аар нэмэгдүүлнэ.	Төрийн албан хаагчдын тоо	2024	6000	8000	ОНТ
58		Гадаад сургалт, семинар, зөвлөгөөнд хамрагдсан албан хаагчдын тоог 2 дахин өсгөнө.	Төрийн албан хаагчдын тоо	2024	45	90	ОНТ
59		Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангахад зарцуулсан зардлын хэмжээг 1800.0 сая төгрөгт хүргэнэ.	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, сая төгрөг	2024	2080.0	1800.0	УТ, ОНТ
60		Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийг арилгана.	Ёс зүйн зөрчлийн тоо	2024	3	0	ОНТ
61		Хамтын ажиллагаатай гадаадын улс, орон бүс нутгуудын тоог 3 дахин өсгөнө.	Хамтран ажилласан улс, орон бүс нутгийн тоо	2024	2	6	УТ, ОНТ
62		Гадаад, дотоодын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгө оруулалтыг 2 дахин нэмэгдүүлнэ.	Гадаад, дотоодын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгө оруулалтын дүн, сая төгрөг	2024	878.0	1,078.0	ТХ
63		Төрийн архивын зориулалтын байртай болж үйлчилгээг сайжруулна.	Архивын баримт бүртгэх, бүрдүүлэх, хадгалалт, хамгааллын нөхцөл сайжирсан байна.	2023	0	100	УТ
64	Нийгмийн аюулгүй байдлын тогтолцоог сайжруулна.	Аймгийн шударга байдлын үнэлгээг нэмэгдүүлэх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлнэ.	Шударга байдлын үнэлгээ	2023	68	80	ОНТ

65		Иргэд, төрийн албан хаагчдад эрх зүйн сургалт, сурталчилгааг нэмэгдүүлнэ.	Сургалтын тоо	2024	12	20	ОНТ
			Хамрагдалт, тоо	2024	955	1500	ОНТ
66		Гэмт хэргийн гаралтыг бууруулж, илрүүлэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо	2023	203.0	170	ОНТ
			Илрүүлэлтийн хувь	2023	53	70	
67		Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлж, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангана.	Зөрчлийн тоо	2024	744	630	УТ, ОНТ
68		Орон нутгийн хууль сахиулах байгууллагын чадавхыг бэхжүүлнэ.	Дэмжлэг үзүүлсэн байгууллагын тоо	2024	4	8	УТ, ОНТ, ТХ
69		Кибер аюулгүй байдлын хяналтыг сайжруулж, гэмт халдлагаас урьдчилан сэргийлнэ.	Хэрэгжилтийн хувь	2024	95	100	УТ, ОНТ
70		Оюутан цэрэгт элсэгчдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Хамрагдсан хүний тоо	2024	15	25	ОНТ
71		Улиастай сумын гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийнэ.	Үнэлгээ	2022	30	100	ОНТ
72		Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль зохион байгуулна.	Дадлага сургуулилтын үнэлгээний хувиар	2024	94	100	ОНТ
73		Сумдад Гамшгаас хамгаалах иж болон Команд Штабын сургууль зохион байгуулна.	Хамрагдах сумдын тоо	2023	24	24	ОНТ

74	Сөрөн тэсвэрлэх чадавх- Батлан хамгаалах салбарын нийгмийн хамгаалал, технологийн шинэчлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Зэвсэгт хүчин болон бусад цэргийн зайлшгүй хүн, хүч бүрэлдэхүүнээр хангах даалгаврыг биелүүлнэ.	Батлан хамгаалах салбарын хүч бүрэлдэхүүнээр хангах даалгаврын биелэлтийн хувь	2024	95%	100%	ОНТ
75		Орон нутгийн хамгаалалтын бэлэн байдлыг хангаж, томилгоот нэгжүүдийн бэлтгэлжилтийг нэмэгдүүлнэ.	Томилгоот нэгжүүдийн бэлтгэлжтийн хувь	2024	25%	100%	ОНТ
76		Батлан хамгаалах үйл хэргийг иргэд олон нийтэд сурталчилж, хүүхэд, залуучуудад эх оронч үзлийг төлөвшүүлнэ.	Сургалтад хамрагдсан хүүхэд залуучуудын тоо	2024	1500	2500	ОНТ

**НАЙМ.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА САЛБАР, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ,
БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН УЯЛДАА, ЗУРАГЛАЛ**

Төрийн байгууллагатай түншлэлийн сайн харилцааг хөгжүүлнэ

Эдийн засгийн зохистой бүтцийг бий болгох, хүний хөгжлийг дэмжсэн, нийгмийн үйлчилгээг хүргэх, аймгийн тохижилт, дэд бүтэц, нийтийн үйлчилгээ, экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, төрийн захиргаа, хүний нөөцийн менежментийг боловсронгуй болгох, төрийн албан хаагчийн сургалт, хөгжилтэй холбогдсон арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллана.

Гадаад орон, олон улсын байгууллагатай түншлэлийн харилцааг хөгжүүлнэ.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар нь хүний нөөцийг чадавхжуулах, төсвийн зардлын менежментийг сайжруулах, иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээ, хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Дэлхийн банк, Азийн хөгжлийн банк, НҮБ-ын салбар байгууллагууд, түншлэлийн харилцаатай улс орнуудын хэрэгжүүлж буй төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээний хүрээнд харилцаа тогтоож, хамтран ажиллана.

Хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагатай түншлэлийн харилцааг хөгжүүлнэ

Эдийн засгийн зохистой бүтцийг бий болгох, хүний хөгжлийг дэмжсэн, нийгмийн үйлчилгээг хүргэх, аймгийн тохижилт, дэд бүтэц, нийтийн үйлчилгээ, экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, төрийн захиргаа, хүний нөөцийн менежментийг боловсронгуй болгох, төрийн албан хаагчийн сургалт, хөгжилтэй холбогдсон арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чиглэлээр хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагуудтай түншлэлийн харилцаатай ажиллана.